

OSAVUOSIKATSAUS

1.1.–31.7.2019

Haminan kaupunginhallitus

9.9.2019

Haminan kaupunginvaltuusto

17.9.2019

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
Yleinen talouden kehitys.....	4
Haminan kaupungin kehitys.....	4
Strateginen mittaristo.....	5
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	8
Käyttötalous.....	8
Kymsoten maksuosuus.....	9
Henkilöstösuunnitelma.....	9
Verotulot.....	9
Valtionosuudet.....	10
Investoinnit.....	10
Tulosennuste.....	10
KESKEISET KEHITTÄMISHANKKEET	11
TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	12
Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet.....	12
Strategisen johtamisen palvelualue.....	17
Hyvinvoiva haminalainen palvelualue.....	22
Vetovoimainen Hamina palvelualue.....	32
KAUPUNGIN INVESTOINNIT	39
Strategisen johtamisen investoinnit.....	39
Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit.....	39
Vetovoimaisen Haminan investoinnit.....	40
RAHOITUS.....	43
TULOSLASKELMA	44
RAHOITUSLASKELMA.....	45
HAMINAN VESI -LIIKELAITOS.....	46

JOHDANTO

Kaupunginjohtajan katsaus

Kymenlaakson kuntien yhteisen sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän, Kymsoten, toiminta alkoi vuoden 2019 alusta. Valmistelu-aika olisi toki voinut olla pidempi, jolloin osa toiminnan alkuun liittyvistä ongelmista ja haasteista olisi ehkä pystytty välttämään. Uudistuksen suuruus ja moninaisuus huomioon ottaen ovat uusi organisaatio ja palvelut lähteneet liikkeelle vähintäänkin tyydyttävästi. Uudistus ei ole valmis ja alkuperäisiä tavoitteitamme ei ole vielä saavutettu. Keskusteluissa on kuitenkin usein unohtunut, miksi lähdimme mukaan? Syyt vielä kertauksen vuoksi eli valtiovallan selvä linjaus ja pyrkimys yhtä kuntaa suurempiin yksiköihin, korkeatasoisen erikoissairaanhoidon turvaaminen seudulla, Hoikun toiminnan jatkuminen ja taloudelliset paineet. Yksikään näistä tavoitteista ei ole vielä maalissa, mutta ei niitä ole menetettykään. Tällä hetkellä tärkeimpänä on turvata lähialueet Haminassa. Sekään ei ole mahdoton tehtävä, tarvitaan vain yhteistä rintamaa, yhteistyötä ja asiakaslähtöistä otetta.

Suurlippuhanke aiheuttaa edelleen ihastusta ja vihausta. Upeasti liehuva Suomen suurlippu varmaan kaikkia suomalaisia pääsääntöisesti onneksi ihastuttaa. Onko asettamamme tavoitteet toteutuneet, eli onko lippu tuonut ihmisiä kaupunkiin ja asiakkaita palveluyrityksillemme? Ainakin ensimmäinen kohta on toteutunut ja kiinnostuneita lipun juurella on käynyt.

Tervasaaren rakentaminenkin on lähtenyt liikkeelle. Laitureiden ja puiston rakentamiset ovat kallista työtä, mutta työn jälki on kestävä, hyvää ja tyylikästä. Asuntojen rakentaminen pitää saada liikkeelle pikimmiten.

Husulan koulun lapset ovat evakossa ja uusi moduulikoulu valmistuu vuoden vaihteessa. Kaupungin länsipuolen kouluratkaisut tulevat käsitteilyyn seuraavana.

Kaupunkiyhtiöillä menee lujaa:

- sataman liikenne kasvaa ja asema Suomen suurimpana yleissatamana vahvistuu, myös satamasideonaisen teollisuuden rintamalla on aktiivista toimintaa
- Haminan Energian LNG-terminaalihanke etenee suunnitelmien mukaan
- Haminan Asuntojen omistamien vuokra-asuntojen käyttöaste on noussut, suuria asuntoja on

mennyt runsaasti yritysten välivuokraukseen tilapäiselle työvoimalle/rakentajille

- Winwindin entisen hallin toiminta ja talous on turvattu.

Maan uusi hallitus on tehnyt periaatepäätöksen 98 miljoonan satsaamisesta Kotka-Hamina-Kouvola -raiteiston kehittämiseen. Tämä merkitsee, että maakunnan logistinen asema vahvistuu ja satamamme kilpailukyky paranee.

Alkuvuodesta Haminan tulomuutto on ollut huomattavasti suurempaa kuin poismuutto. Syntyvyyden ja kuolleisuuden erosta johtuen kokonaisväkimäärä kuitenkin väheni 18 hengellä. Työttömyyden lasku on tasaantunut.

Kaupungin taloudessa on siirrytty talousarvion ylijäämä-odotuksesta alijäämään. Tämän hetken arvion mukaan tilinpäätös on noin -2 miljoonaa euroa. Pääasiallisesti muutos johtuu sote-menojen kasvusta ja käytöstä poistettujen kiinteistöjen alaskirjauksista. Sote-menojen kasvuun ei ole vaikuttanut palvelujen siirto Kymsotelle, vaan ennakoitua vilkkaampi palvelujen käyttö vuoden 2018 loppupuolella, mikä nosti kaupungin maksuja (1,6 milj. €) ja toisaalta haminalaiset ovat alkuvuonna käyttäneet viime vuotta enemmän erikoissairaanhoidon palveluja. Alijäämä ei helpota vuoden 2020 talousarvion laadintaa.

Kaupungin uutta toiminnanohjausjärjestelmää on eletty reilu puoli vuotta. Paljon on tapahtunut, mutta työ on vielä kesken. Palutteen antaminen on tärkeää, jotta saamme kaupungin toimintoja reivattua entistä asiakaslähtöisemmiksi ja nykyaikaa vastaaviksi.

Hyvää loppukesää!

Hannu Muhonen
kaupunginjohtaja

Yleinen talouden kehitys

Suomen talouskasvu hidastuu selvästi nousukauden jälkeen. Tänä vuonna talous kasvaa 1,6 % ja ensi vuonna se jää 1,2 %:iin. Vuosina 2022-2023 talouskasvu hidastuu alle yhden prosentin. Talouskasvua hidastaa kansainvälinen ympäristö, joka on aiempaa haastavampi.

Väestön ikääntyminen kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja, mikä aiheuttaa merkittäviä paineita julkisen talouden kestävyysasteeseen. Lisäksi työikäinen väestö, joka veroilla rahoittaa hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturvan, supistuu.

Kuntien vastuulla olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutarpeen vuosittaiseksi keskimääräiseksi kasvuksi arvioidaan lähivuosina runsas prosentti. Syntyvyyden aleneminen sen sijaan vähentää palvelutarvetta varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Kunnan väestö- ja ikärakenteesta riippuen palvelutarvepaineet ovat eri kunnissa hyvin erilaiset.

Haminan kaupungin kehitys

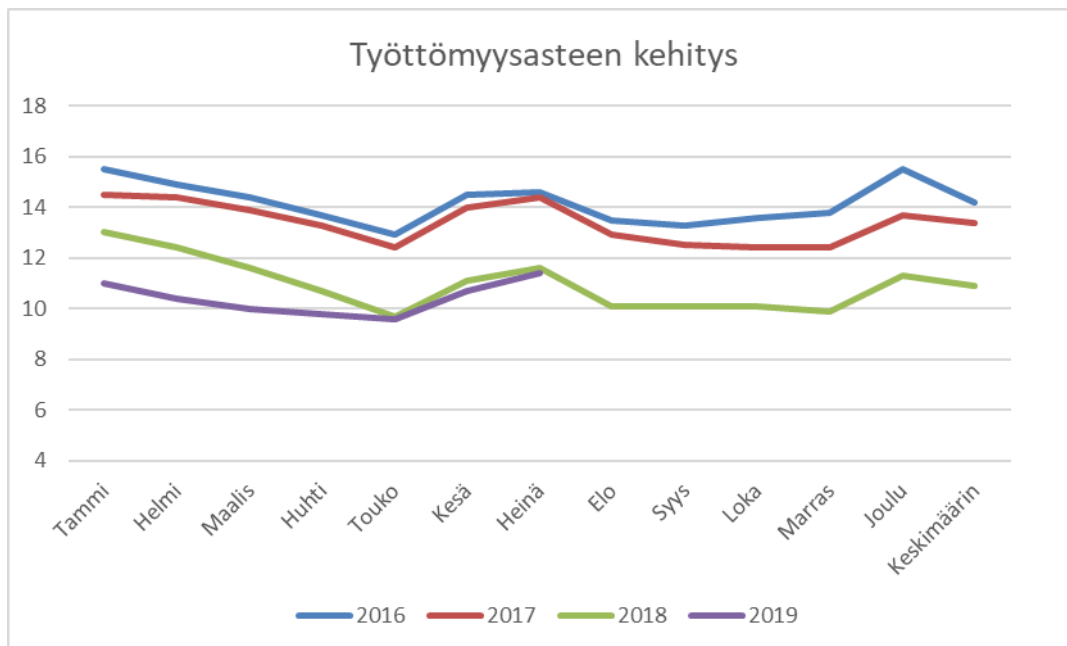
Haminan kaupungin asukasluku oli heinäkuun lopussa 20 267 asukasta. Vähennystä vuoden alusta on 19 asukasta. Luonnollinen väestönlisäys oli -109, kuntien välinen nettomuutto 73 ja nettomaahanmuutto 18 asukasta.

Kuntatalouden investointipaineet pysyvät mittavina. Jotta kuntatalous ei heikkenisi, kuntien ja kuntayhtymien on tehostettava edelleen palvelutuotantoaan. Ilman rakenteellisia uudistuksia ja menopaineita hillitseviä toimia kunnallisveroprosentteihin kohdistuu pitkällä aikavälillä huomattava nostopaine.

Kuntatalouden tulos kasvavat kuluvan vuonna vaimeasti. Viime vuoden tavoin kunnallisverojen tilitykset notkahtavat tänäkin vuonna. Tulorekisterin käyttöönottoon liittyneiden laajojen valtakunnallisten ongelmien vuoksi kunnilta on jäänyt jo heinäkuun loppuun mennessä Kuntaliiton arvion mukaan 400 miljoonaa euroa kunnallisveron tilityksiä saamatta. Ongelma ei korjaantune tänä vuonna vaan tilitykset siirtyvät ensi vuodelle.

Työllisten määrä kasvoi v. 2018 työvoimatutkimuksen mukaan 2,7 % ja työllisyysaste oli 71,7 %. Työllisyysasteen trendi on kuluvan vuoden heinäkuussa kuitenkin noussut jo 72,4 prosenttiin ja vuoden loppuun mennessä sen arvioidaan nousevan 72,7 prosenttiin.

Työttömyys on edelleen laskenut. Heinäkuun lopussa työttömyysaste oli 11,4. Työttömiä työnhakijoita oli vajaa 1019, kun viime vuonna heitä oli 31 hakijaa enemmän. Alle 25-vuotiaiden ja pitkäaikaistyöttömien määrä laskee, mutta edellistä maltillisemmin.

Strateginen mittaristo

Toteutumissarake 31.7.2019 tilanteessa on täytetty siltä osin, kun dataa on ollut käytettävissä.

Strateginen tavoite	Vaikuttavuus-indikaattori	Lähtötilanne 2018	Toteutuma 31.7.2019	Tavoite 2020
Kumppanuuksien edistäminen <ul style="list-style-type: none"> luomme edellytyksiä eri toimijoiden aktiivisuudelle ja osallisuudelle sekä rakennamme alustan yhdessä tekemiseen, edistämme seutuyhteistyötä ja kansainvälisyyttä sekä huolehdimme edunvalvonnasta 	Kumppanuuksien määrä kasvaa ja laajenee	57 järjestöä	68	90 järjestöä
	Kunnallisvaalien äänestysaktiivisuus kasvaa, %	56 (2017)	-	65
	Vaikuttajaverkosto - kontaktien määrä - hankkeiden määrä	-	-	-
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen <ul style="list-style-type: none"> huolehdimme varhaiskasvatuksen ja opetuksen korkeasta laadusta, tuemme elinikäistä oppimista, järjestämme palvelut terveellisissä toimitiloissa ja ehkäisemme kiusaamista ja syrjäytymistä 	Varhaiskasvatuksen ja opetuksen asiakastytyväisyys	ei ole toteutettu	toteutetaan vuoden lopussa	
	Jatko-opintoihin sijoittuminen kasvaa, sijoittuneiden määrä %	100	ilmoitetaan vuoden lopussa	100
	Alle 25 v. työttömyys vähenee hlö	ka 122	kesäkuun loppuun mennessä 127	70
	Vähintään kerran viikossa koulukiusattujen osuus vähenee, osuus % - 4.–5. lk. - 8.–9. lk.	9,7 15,3	tilastoidaan vuoden lopussa	0 0
	Varhaiskasvatuksen ja opetuksen oppimisympäristön turvallisuus, sisäilmaoireet vähenevät (yksikkökohtaisten tapausten lkm ja Örebro-tutkimus)	ei merkittävää muutosta	ratkaistu väistötoimenpiteillä ja Linnoituksen remontti on valmis	
Ekologinen Hamina <ul style="list-style-type: none"> huolehdimme, että ekologisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassamme, luomme siitä uudenlaista yritystoimintaa, toteutamme hiilineutraaliohjelman (HINKU) toimenpiteitä, edistämme puurakentamista <p>HINKU= hiilineutraalikunta KETS = kuntien energiatehokkuussopimus</p>	Kasvihuonekaasupäästöt laskevat %	-15 (tavoite vv. 2007–2015)	-	-30 (tavoite -80 % vuonna 2030)
	Valtti-matkakorttien laitausten määrä kasvaa, kpl, käyttäjien osuus asukkaista %	2 047	-	3 000
	Puurakentaminen lisääntyy, %-osuus valmiista rakennuksista	-	-	90
	Energian kulutus laskee, KETS-tavoite %	-9 (päättyneen kauden 2008–2016 tavoite)	-	-7,5 (uuden kauden 2017–2025 tavoite)

Strateginen tavoite	Vaikuttavuus-indikaattori	Lähtötilanne 2018	Toteutuma 31.7.2019	Tavoite 2020
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen <ul style="list-style-type: none"> edistämme kaupungin saavutettavuutta sekä yhteysien rakentamista, parannamme yhteistyössä seudullisten toimijoiden kanssa yrityksille tuotettavia palveluja, markkinoimme aktiivisesti kaupungin vetovoimatekijöitä sekä tuemme kansallisesti merkittävänä tapahtuma- ja matkailukaupunkina yritysten elinvoimaa 	Uusien yritysten määrä kasvaa/vuosi, nettolisäys kpl	21	13	40
	Työpaikkojen määrä kasvaa kpl	6 409	-	6 750
	Työllisyysaste paranee, työllisyysaste %	65,2	-	68,0
	Yrittäjien elinkeinopolitiikan mittariston kokonaisarvosana nousee, arvosana (1–10)	6,1	-	7,5
	Muuttoliike positiivinen, kuntien ja maiden välinen yhteensä hlö	-32	+ 1	+ 50
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö <ul style="list-style-type: none"> tarjoamme vetovoimaisia tontteja ja modernia kaupunkiasumista, monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, parannamme kaupunkikuvaa puistoja ja yleisiä alueita ehostamalla 	Tonttivaranto monipuolistuu - kaava-alue, kpl - maaseutu, kpl	Luovutusvalmiit asuntotontit -omakoti 91 -rivitalo 25 -kerrostalo 5	Luovutusvalmiit asuntotontit -omakoti 91 -rivitalo 25 -kerrostalo 5	Luovutusvalmiit asuntotontit -omakoti 100 -rivitalo 25 -kerrostalo 10
	Puistojen ja yleisten alueiden investointeja lisätään M€/v	1,0	-	1,5
	Liikenneturvallisuus-suunnitelman toteuttaminen. Suunnitelma päivitetään vuosittain.	Voimassa 2016 laadittu suunnitelma	-	-
	-tavoitteena mm. liikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähentyminen, onnettomuuksien määrä kpl	v. 2018: 20 v. 2016: 16 v. 2012: 39	-	v. 2020: 5
	Asiakastyytyväisyys (Yhdyskuntatekniset palvelut-tutkimus, asteikko 1–5)	3,7	Kysely tehdään syksyllä.	4
Uudistuva ja vuorovaikutteinen johtaminen <ul style="list-style-type: none"> johdamme vastuullisesti, päätöksenteomme on nopeaa ja rakentavaa, arvostamme henkilöstöämme sekä toimimme vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa 	Eettiset pelisäännöt, valtuustotyön arviointi	valmistelussa	varhaiskasvatuksessa valmisteltu ja käyttöönotettu	
	Sosiaalinen pääoma kasvaa	3,7	-	5
	Esimiesosaaminen vahvistuu (360 arviointi)	3,65	-	5
	Strateginen henkilöstöjohtaminen yhdenmukaistuu (Keva, asteikko 0–3)	2	-	3

Strateginen tavoite	Vaikuttavuus-indikaattori	Lähtötilanne 2018	Toteutuma 31.7.2019	Tavoite 2020
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta <ul style="list-style-type: none"> huolehdimme siitä, että toimintakatteen alijäämä ei ylitä verotulojen ja valtionosuuksien kasvua, käänämme lainamäärän laskuun, luovumme tarpeettomista kiinteistöistä, uudistamme palvelut vastaamaan kysyntää, pidämme veroprosentit kilpailukykyisinä 	Toimintakatteen alijäämän kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu	Ei 5,9 % / -1,2 %	-	Kyllä
	Lainamäärä euroa/asukas vähenee	4 130	-	3 900
	Vuosikate/poistot, %, tavoite yli 120	105,1	-	120
	Rakennusten laskennallinen korjausvelan määrä, M€	19,0 (v. 2018) 15,7 (1.1.2017)	-	15,0
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö <ul style="list-style-type: none"> henkilöstömme palvelukyky on korkea, kannustamme henkilöstöä palvelujen kehittämiseen yhteistyössä kuntalaisten kanssa, otamme palveluissa käyttöön uusia innovaatioita, hyödynnämme tekniikan ja robotiikan mahdollisuudet, koulutamme henkilöstöämme jatkuvasti 	Palveluosaaminen nousee	-	palveluohjaus käyttöön otetaan elokuussa 2019 varhaiskasvatuksessa	
	Asiakaspalvelun asiakastyytyväisyys	-	-	
	Kokeilujen/kehittämiss Hankkeiden määrä kasvaa	40-50	-	10
	Digitalisaation hyödyntäminen kasvaa -digiohjelman toimenpiteiden toteutuma, %	50	Wilma on käytössä otettu esiopetuksessa. Digiohjelman toimenpiteiden toteutuma arvioidaan vuoden lopussa.	100
	Koulutuspäivät/hlö kasvaa	2,0	-	3
Sote-palvelujen saatavuuden turvaaminen <ul style="list-style-type: none"> olemme aktiivisia palveluiden suunnittelussa, toimimme ennaltaehkäisevästi, huolehdimme sote-henkilöstön osaamisesta, kehitämme palveluprosessit tehokkaiksi sekä varmistamme terveet toimitilat 	Sosiaalipalvelut ja perusterveydenhuollon palvelut toteutuvat lähipalveluna (terveyskeskus sisältäen myös kiirevastaanoton, osastot ja apuvälinepalvelun)	Toteutunut	-	Sote-keskus toimii hyvin. Sote-keskus toimii moniammatillisena osaamiskeskuksena tarjoten hyvät lähipalvelut yhden luukun periaatteella.
	Hoiku	Toteutunut	-	Sote-keskuksen ja Hoikun yhteistyössä kuntoutus on keskiössä.
	Matalan kynnyksen palvelut (mm. perhekeskus, terveystietokioski, ikäihmisten neuvola)	Toteutunut	-	Digiratkaisuja hyödynnetään kaikissa palveluprosesseissa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimintatuotot ovat kokonaisuutena toteutuneet tassaista kehitystä paremmin. Myyntituotot ovat kuitenkin hieman tasaista kehitystä jäljessä. Toimintakulut ovat pysyneet talousarvion raamissa, Henkilöstökulujen toteutuma on ajankohtaan nähden liian korkea, koska kesällä on maksettu lomarahat.

Kymsoteen siirtyneet toimintatuotot ja toimintakulut on oikaistu palvelujen ostoihin vuoden 2018 osalta vuosien välisen vertailun helpottamiseksi.

Tuloslaskelma	Kymsotella	Kymsotella	Oikaistusta	Talousarvio	Toteutunut	Ta:sta	Muutos	
<u>ulkoiset erät</u>	oikaistu	oikaistu tot	tp:stä	2019	31.7.2019	%	2018/2019	%
ilman vesiliikelaitosta	Tp 2018	31.7.2018	%	Osv I			€	
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	2 324 933	1 274 951	54,8	4 280 000	2 206 068	51,5	931 117	73,0
Maksutuotot	1 262 158	647 075	51,3	1 155 700	756 733	65,5	109 658	16,9
Tuet ja avustukset	1 430 091	676 006	47,3	886 200	502 686	56,7	-173 320	-25,6
Muut toimintatuotot	11 840 886	7 365 399	62,2	11 275 000	7 385 742	65,5	20 343	0,3
Tuotot yhteensä	16 858 068	9 963 431	59,1	17 596 900	10 851 229	61,7	887 798	8,9
Valmistus omaan käyttöön	328 029	118 242	36,0	188 500	131 256	69,6	13 014	11,0
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-26 351 627	-15 415 187	58,5	-26 206 700	-15 869 494	60,6	-454 307	2,9
Henkilöstökorvaukset	313 925	183 454	58,4	89 300	256 749	287,5	73 295	40,0
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-7 168 363	-4 232 318	59,0	-7 058 000	-4 206 090	59,6	26 227	-0,6
Muut henkilösivukulut	-905 923	-592 899	65,4	-1 038 500	-608 603	58,6	-15 704	2,6
Palvelujen ostot	-85 582 387	-48 598 306	56,8	-89 922 400	-51 712 781	57,5	-3 114 476	6,4
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-5 900 756	-3 390 973	57,5	-5 946 900	-3 470 339	58,4	-79 366	2,3
Avustukset	-2 333 316	-1 535 146	65,8	-2 702 300	-1 243 259	46,0	291 887	-19,0
Muut toimintakulut	-3 756 066	-2 156 326	57,4	-2 825 000	-1 781 550	63,1	374 776	-17,4
Kulut yhteensä	-131 684 513	-75 737 700	57,5	-135 610 500	-78 635 368	58,0	-2 897 668	3,8
TOIMINTAKATE	-114 498 416	-65 656 028	57,3	-117 825 100	-67 652 884	57,4	-1 996 856	3,0
Verotulot	81 201 970	50 654 736	62,4	85 832 000	50 266 785	58,6	-387 951	-0,8
Valtionosuudet	37 356 806	21 774 312	58,3	37 200 000	21 766 854	58,5	-7 458	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut								
Korkotuotot	567 066	203 672	35,9	571 000	227 761	39,9	24 089	11,8
Muut rahoitustuotot	2 707 116	2 492 167	92,1	2 660 000	2 512 174	94,4	20 008	0,8
Korkokulut	-773 486	-502 337	64,9	-850 000	-364 201	42,8	138 136	-27,5
Muut rahoituskulut	-19 142	-15 743	82,2	-11 000	-3 157	28,7	12 586	-79,9
VUOSIKATE	6 541 915	8 950 779	136,8	7 576 900	6 753 332	89,1	-2 197 446	-24,6
Poistot ja arvonalentumiset	-6 724 786	-3 867 240	57,5	-7 975 000	-4 014 773	50,3	-147 533	3,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-182 871	5 083 539	-2 779,8	-398 100	2 738 559	-687,9	-2 344 980	-46,1

Kymsoten maksuosuus

Perussopimuksessa on sovittu, että kuluvan vuoden maksuosuus on vuoden 2018 tilinpäätöksen toteutuma palkankorotuksilla tarkistettuna. Talousarviossa Kymsoten maksuosuuksiin varattiin tilinpäätösennusteen mu-

kaisesti 74,8 miljoonaa euroa, mutta lopullisen tilinpäätöksen mukaisesti maksuosuus kasvoi 1,6 miljoonaa euroa 76,4 miljoonaan euroon. Heinäkuun osavuositauksessa on varauduttu erikoissairaanhoidon kustannusten ylittymiseen 1,0 miljoonalla eurolla.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön määrä on vuoden alusta lisääntynyt. Erityisesti määräaikaisen henkilöstön määrä on pysynyt edelleen korkeana. Kiky-sopimuksen päättyminen nostaa

palkkamäärärahoja noin 350 000 eurolla. Alustava ennuste on, että palkkamäärärahat tulevat ylittämään talousarvion.

Pvm	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä
31.12.2018	1044	297	40	1381
31.1.2019	598	246	41	885
28.2.2019	601	218	40	859
31.3.2019	604	235	39	878
30.4.2019	600	251	39	890
31.5.2019	601	207	35	843
30.6.2019	603	169	36	808
31.7.2019	605	139	26	770

Verotulot

Kuluvan vuoden verotulokertymien ennustamiseen liittyy viime vuoden tavoin poikkeuksellisen suurta epävarmuutta kunnallisveron osalta. Tulorekisterin käyttöönoton vuoksi kunnilta on Kuntaliiton arvion mukaan jäänyt alkuvuonna yli 400 miljoonaa euroa kunnallisverotilityksiä saamatta. Ongelmien korjaantumisen aikataulusta ei ole mitään varmuutta. Todennäköisesti kuluvalla vuodelle kuuluvia tilityksiä siirtyy vähintään nyt tilittämättä jäänyt määrä ensi vuodelle. Viime vuoden osin selittämättömän heikon kunnallisverokertymän vuoksi kuluvan vuoden kunnallisverotilitysten ennustaminen on historiallisen vaikeaa.

Sen sijaan yhteisöveron tuotto kasvaa ennusteiden ja alkuvuoden tilitysten perusteella yli 2 M€ edellisvuodesta ja yhteisöverotulojen olennainen kasvu paikkaa kunnallisverotulojen heikkoa kertymää. Yhteisöveron kasvu johtuu jako-osuuden muutoksesta, joka on seurausta muutamien yritysten maksamien verojen merkittävästä kasvusta vuonna 2017. Korkeampi jako-osuus kasvattaa yhteisöverotuloja vielä ensi vuonna, minkä jälkeen yhteisöverotulot palautunevat lähelle normaalitasoa.

Kiinteistövero toteutuu talousarvion mukaisena.

TILIVUOSI	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Verolaji						
Kunnallisvero	70 567	69 187	71 351	75 289	75 619	77 558
<i>Muutos %</i>	-0,8	-2,0	3,1	5,5	0,4	2,6
Yhteisövero *)	5 202	5 502	7 830	8 289	8 653	8 976
<i>Muutos %</i>	20,8	5,8	42,3	5,9	4,4	3,7
Kiinteistövero	6 787	6 608	6 937	6 937	6 937	6 937
<i>Muutos %</i>	0,5	-2,6	5,0	0,0	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	82 556	81 297	86 118	90 515	91 209	93 472
<i>Muutos %</i>	0,4	-1,5	5,9	5,1	0,8	2,5

*) Yhteisöverotulojen osalta Haminan kaupungin jako-osuus on vuosina 2019-2020 merkittävästi aiempaa suurempi, mikä johtuu muutamien yritysten maksamista

erittäin suurista yhteisöveroista vuonna 2017. Yhteisöverotulot palautunevat aiemmalle tasolle vuodesta 2021 alkaen, mitä Kuntaliitto ei veroennustekehikossaan ole voinut huomioida.

Valtionosuudet

Valtionosuudet toteutuvat talousarvion mukaisena.

Investoinnit

Investointien toteutuma on 37,75 %. Talousarvio toteutuu loppuvuosipainotteisesti, koska useat investoinnit toteutuvat loppuvuoden aikana.

Tulosennuste

Talousarvion mukainen tulos on 1,0 miljoonaa euroa. Kymsojen maksuosuus perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen osalta oli budjetoitu vuoden 2018 tilinpäätösennusteen mukaisena. Maksuosuutta jouduttiin keväällä tarkistamaan 1,6 miljoonaa euroa viime vuoden toteutuneiden kustannusten mukaisiksi. Lisäksi erikoissairaanhoidon menot ovat heinäkuun tilanteessa laaditun

ennusteen perusteella ylittämässä budjetoitua noin 1,0 miljoonalla eurolla. Kun lisäksi huomioidaan sisäilmaongelmista kärsivien kiinteistöjen poistot, niin tulosennuste painuu 1,8 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Ennusteeseen liittyy kuitenkin tänä vuonna poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä erityisesti kunnallisverotulojen lopullisen kertymän osalta.

KESKEISET KEHITTÄMISHANKKEET

Merellinen, monien mahdollisuuksien Tervasaari – älykästä asumista ja rentoa vapaa-aikaa

Hanketta viedään eteenpäin kehitysjohtajan johdolla.

Asuntorakentaminen aloitetaan kortteleista 83-84. Ensimmäiset hankkeet ovat lähdössä liikkeelle syksyllä 2019. Pisimmällä tällä hetkellä on Hamina-Asuntojen uusi kohde.

Uusi yksityinen, 60-paikkainen luontoteemainen päiväkotikoti valmistui Tervasaarelle elokuussa 2019.

Vanhoja satamalaitureita uudistetaan kolmen vuoden aikana ja ensimmäinen noin 80 metrin osuus valmistui heinäkuussa 2019.

Tervasaaren kehittämisessä otetaan huomioon kestävä kehitys ja älykäs kaupunki -konseptit. Hankkeeseen haetaan myös ulkopuolista rahoitusta.

Hyvät eväät elämään – kasvatamme, koulutamme ja välitämme

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhteistyötä tiivistetään sekä opetussisältöjä ja toiminnan rakenteita uudistetaan. Tuleva kouluinvestointi, Husulan kouluun, tukee terveen ja nykyaikaisen oppimisympäristön rakentumista. Varhaiskasvatuksen toimintaa on yhä vahvemmin lähdetty toteuttamaan vuorovaikutteisesti yhdessä perheiden

kanssa mm. palveluohjauksen avulla. Myös yhteistyötä nuorisotoiminnan, yhdistysten, oppilashuollon ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa on edelleen tiivistetty.

Teemme parempaa kotikaupunkia – yhdessä

Kumppanuusohjelmaa on lähdetty rakentamaan siten, että se käsittää myös osallisuuden vahvistamisen. Kumppanuus käsitetään laajasti. Se sisältää seuraavat näkökulmat: kansainvälinen kumppanuus, seudullinen kumppa-

nuus, järjestökumppanuus, vapaaehtoistoiminta, kaupunkitasoinen osallistuminen, alueellinen osallistuminen ja yrityskumppanuus. Ohjelmaan on lähdetty sisällyttämään myös avustustoiminnan ja ostopalvelutoiminnan periaatteet.

Kohtaamisia ympyröiden ytimessä – elävä kaupunkikeskusta

Haminan historiallinen keskusta on merkittävä osa kaupungin identiteettiä.

Kaupungin kehitysjohtajan vastuulla olevassa hankkeessa on tavoitteena keskustan viihtyisyyden, elävyyden ja kauppapalveluiden kehittäminen. Haminan ydinkeskusta on kompakti kokonaisuus, jossa jo nyt toimivat limittäin niin kauppa, palvelut, nähtävyydet, tapahtumat kuin asuminenkin.

Kärkihankkeen keskeiset tehtäväkokonaisuudet ovat tapahtumakaupungin roolin vahvistaminen, sujuvaan ar-

keen ja turvallisuuteen liittyvät toimenpiteet, kuten kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja keskustan pysäköintiohjelman laatiminen, viihtyisä keskusta - toimenpiteet, kuten tyhjien liiketilojen selvitys, kesäpuiston uudistaminen, keskustan alueelle osoitettavien pientalotonttien kaavoitus sekä kaupunkikuvan parantaminen.

Keskusta - alueen kaupallinen selvitys valmistuu syyskuussa 2019.

Kysy ja kuuntele – anna asiakkaan vaikuttaa

Parhaan asiakasarvon ja asiakaskokemuksen tuottaminen edellyttää uudenlaista yhdessä tekemistä ja uuden luomista. Käyttäjälähtöinen palveluiden suunnittelu käynnistetään kaikissa kaupungin palveluprosesseissa. Suunnitte-

lussa hyödynnetään jo käynnistyneiden pilottien kokemuksia ja osallisena olevien työntekijöiden sekä sisäisten kehittäjien osaamista.

TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet

Yhteisön nimi	Haminan Energia Oy
Yhteisön tytäryhtiöt	-
Toiminta-ajatus	<p>Haminan Energia Oy:n omistajapoliittisena päätavoitteena on kestävästi turvata energiahuollon toimintavarmuus, energian laatu ja kilpailukykyinen hinta sekä energiatoimialan kehittäminen paikallisesti ja valituilla toimialoilla myös kansallisesti.</p> <p>Haminan Energia Oy:n tulee toiminnassaan ja hinnoittelussaan toimia tasapuolisesti ja kustannusvastaavasti sekä kehittää energianhuoltoverkostoja ja palvelutarjontaa niin, että alueen luonnollinen kasvu on mahdollista.</p>
Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2019	<p>Yhtiön keskeisimpänä tavoitteena on energiamuotojen toimitusvarmuuden ja riittävän laatutason ylläpitäminen, josta tulee voida huolehtia myös poikkeustilanteissa olosuhteiden mahdollistamalla tavalla. Tähän tavoitteeseen pyritään sekä yhtiön omissa liiketoiminnoissa että osakkuusyhtiöiden toimintojen kautta.</p> <p>Vuonna 2019 oma sähköntuotantomme on täysin päästötöntä tai uusiutuvaa. Kaukolämmön tuotannossa uusiutuvan energian osuus on vähintään 75 % ja yhtiö panostaa voimakkaasti kaukolämmön kehittämiseen toiminta-alueellaan. Yhtiön tavoitteena on, että kaasun hankinnasta biokaasun osuus on 5 %.</p> <p>Yhtiö pyrkii lisäksi edistämään suunnitellusti LNG- ja sähkönmyyntiliiketoimintoja osakkuusyhtiöissä.</p> <p>Omistajaohjauksen tehostaminen strategisissa osakkuusyhtiöissä.</p>
Sitovat taloudelliset tavoitteet 2019	<p>Yhtiön liikevoitto 2,1 M€. Kaupungille tuloutetaan osinkotuloja 1,0 M€.</p>
Tärkeimmät investoinnit 2019–2021	<p>Kiinteän polttoaineen lämpölaite valmistuu alkuvuodesta 2019.</p> <p>Sijoitukset LNG-myyntiyhtiöön (perustettava osakkuusyhtiö) ja panostukset LNG-liiketoiminnan kehittämiseen.</p> <p>Fennovoima-hanke Suomen Voima Oy:n kautta.</p>

Arvio toiminnallisten tavoitteiden ja investointien toteutumisesta

Yhtiö on laatinut päivitetyt varautumissuunnitelmat poikkeustilanteita varten. Toimitusvarmuus on hyvällä tasolla: Sähköverkon asiakkaille 31.7. mennessä aiheutuneiden keskeytysten keskimääräinen yhteenlaskettu keskeytysaika oli hieman yli 18 minuuttia ja tätä nostaa merkittävästi talvella sattunut keskusta-alueen muuntamopalo. Kaukolämmön osalta tilanne on parempi, sillä keskeytyksiä on aiheutunut ainoastaan 30 sekuntia per asiakas.

Vuoden 2019 toiminnallisiksi tavoitteiksi asetettiin, että

- oma sähköntuotantomme on täysin päästötöntä tai uusiutuvaa (toteutuu 100%, sillä omaa sähköntuotantoa vain tuulivoimalla)

- kaukolämmön tuotannossa uusiutuvan energian osuus on vähintään 75 % (31.7. toteuma 45 %) ja yhtiö panostaa voimakkaasti kaukolämmön kehittämiseen toiminta-alueellaan
- kaasun hankinnasta biokaasun osuus on 5 % (31.7. toteuma 0,1 %: Vuoden 2019 biokaasulaitoksen tuotanto on käytännössä ollut keskeytettyä laitostoimittajasta johtuvista syistä. Laitokselle tullaan laatimaan kehittämissuunnitelma vuoden 2019 aikana).

Yhtiö pyrkii lisäksi edistämään suunnitellusti LNG- ja sähkönmyyntiliiketoimintoja osakkuusyhtiöissä, ja omistajaohjaukseen kiinnitetään merkittävästi huomiota. Yhteistyötä talouden suunnittelussa ja toiminnan ohjauksessa on tiivistetty myös kaupungin talous- ja konsernisuunnittelun kanssa.

Yhtiön liikevoittotavoite tilikaudelle 2019 on 2,1 M€, ja päivitetyn tulostenusteen perusteella liikevoittoa kertyy 1,8-2,0 M€. Kaupungille on maksettu kesäkuussa 2019 vuoden 2018 tuloksesta osinkona 1,05 M€. Liikevaihdon pieneneminen tarkastelujaksolla 1.1.-31.7. (-8,3 %) selittyy suurelta osin 9/2018 toteutetulla sähkön myyntiliiketoiminnan kaupalla.

Puupohjaisia kiinteitä polttoaineita hyödyntävä lämpölaitos valmistui ja käyttöön otettiin kaukolämmön tuotannossa keväällä 2019. Laitosinvestoinnin yhteydessä toteutettu erillisverkkojen yhdistäminen valmistui samassa aikataulussa.

Yhtiö on vahvasti tukenut LNG-liiketoimintoja osakkuusyhtiöissä tekemällä toiminnan käynnistymiseen vaadittavat panostukset osakkeenomistajana, ja tukemalla uusia liiketoimintoja omalla osaamisellaan ja palvelutuotannollaan.

Fennovoima-yhtiö tiedotti kesällä hankkeen viivästymisestä ja tämän ennakoitua vaikuttavan myös vuosittain toteutettavien sijoitusten määrään.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Toteutuma 31.7.
Liikevaihto €	29 525 002	28 128 086	27 500 000	15 353 079
Liikevaihdon muutos, %	-4,1	-4,7	-2,2	-8,3
Liikevoitto %	6,3	6,8	7,6	1,2
Sijoitetun pääoman tuotto %	3,3	3,6	5,6	2,6
Lainat	37 975 185	41 153 000	33 330 693 (*)	39 696 361
Leasingvuokravastuut €	13 233 949	12 469 000	14 000 000	16 561 357
Taseen loppusumma €	57 332 965	59 206 000	60 116 550	56 913 706
Omavaraisuusaste %	21,1	18,0	25,9 (*)	20,1
Haminan kaupungin omistusosuus %	100	100	100	100
Henkilöstö	39	40	42	44

Kaupungin sijoitukset	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Toteutuma 31.7.
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	10 091 276	10 091 276	15 000 000 (*)	10 091 276
Pääomalainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat €	12 000 000	12 000 000	7 000 000 (*)	12 000 000
Takaukset €	15 885 310	13 838 238	11 794 166	12 814 702

*) asia vaatii erillispäätöksen

Yhteisön nimi	Hamina Asunnot Oy (konserni)
Yhteisön tytäryhtiöt	As Oy Vehkalahden Ruissalonlehto, As Oy Haminan Merituuli, As Oy Haminan Jamilahdenpuisto
Toiminta-ajatus	Viihtyisää, turvallista ja vaivatonta asumista kohtuuhinnalla
Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2019	Asuntojen käyttöasteen nostaminen sopeuttamalla nykyistä asuntokantaa kysyntää vastaavaksi. Keskitytään vuokra-asuntopalvelujen tuottamiseen (ydintoimintaan) ja luovutaan osin myydyistä palveluista. Vuokrat pidetään kohtuullisella ja kilpailukykyisellä tasolla. Uustuotantokohde toteutetaan v. 2019-2020 aikana.
Sitovat taloudelliset tavoitteet 2019	Yhtiön tulos on nolla.
Tärkeimmät investoinnit 2019–2021	Rakennusten ulko- ja sisäpuolisia peruskorjaushankkeita (mm. vesikatot, 2-3 vuokrakohteen huoneistokohtaiset pesuhuoneet) toteutetaan 1,0 M€ lainarahoituksella (kaupungin takaus).
Arvio toiminnallisten tavoitteiden ja investointien toteutumisesta	Asuntojen käyttöaste noussut ja vuoden käyttöastetavoite on saavutettavissa. Vuokrataso säilynyt kohtuullisella tasolla. Peruskorjauskohteisiin pieniä vuokrantarkastuksia, muutoin vuokrataso ennallaan I.3. alkaneella vuokrakaudella. Uustuotantokohde Tervasaareen on suunnitteluvaiheessa. ARAn päätös kesäkuussa jätettyyn korkotukilainahakemukseen on ennakkotiedon mukaan kielteinen. Rakennusten ulko- ja sisäpuolisiin peruskorjauksiin investoidaan 1.0 M€. Heinäkuun loppuun mennessä on toteutunut kerrostalon Hevoshaankatu 5:n hissien uusiminen ja rivitalon Riekontie 2 huoneistojen pesuhuoneiden ja yhteissaunan peruskorjaus. Rivitalon Vehkapolku 14 huoneistokohtaisten pesuhuoneiden ja saunojen peruskorjaustyöt aloitettiin heinäkuun alussa ja rivitalon Ravikatu 5:n vastaavien töiden urakkakilpailu on suoritettu ja työt aloitetaan syyskuussa. Tulostavoitetta ei ole asetettu yhtiön toiminnan yleishyödyllisyyden takia. Yhtiön talous on toteutumassa suunnitellusti. Yhtiön uudet toimitilat Sibeliuskadulle valmistuvat elokuun loppuun mennessä.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Toteutuma 31.7.
Liikevaihto, €	5 436 440	5 161 760	5 600 000	3 130 161
Liikevaihdon muutos, %	-6,1	0,48	0,6	-1,9
Liikevoitto, %	16,7	15,8	17,4	30
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,2	0,9	1,4	3,21
Lainat, €	28 018 341	28 069 000	27 250 000	28 228 091
Taseen loppusumma, €	36 449 461	36 869 129	35 870 000	37 781 609
Omavaraisuusaste, %	20	21	22	23
Haminan kaupungin omistusosuus, %	100	100	100	100

Asuntojen määrä, kpl	853	825	840	825
Asuntojen käyttöaste, %	88	90	92	91
Asukasvaihtuvuus, %	18,8	20	17	11
Vuokra-asuntojen keskineliövuokra, €/kk	10	10,06	10,10	10,10
Henkilöstö	10	10	8	9

Kaupungin sijoitukset	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Toteutuma 31.7.
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta, €	632 867	632 867	632 867	632 867
Pääomalinat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	2 827 327	2 737 000	2 640 000	2 719 155
Takaukset konsernille, €	15 945 113	15 304 344	15 085 000	16 304 344

Yhteisön nimi

HaminaKotka Satama Oy (konserni)

Yhteisön tytäryhtiöt

Kotkan Satamatalot Oy

Toiminta-ajatus

Yhtiön perustehtävä ja toiminnan tarkoitus on kehittää ja ylläpitää toimintaedellytyksiä merikuljetuksille ja niitä palveleville yrityksille. Yhtiö huolehtii sataman infrastruktuurista, alusliikenteestä ja nosturipalvelujen tarjoamisesta. Satamakonsernin kiinteistöjen omistus ja hallinnointi on pääosin keskitetty tytäryhtiö Kotkan Satamatalot Oy:lle.

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet 2019

D- alueen rakentaminen liittyen keväällä 2018 UPM:n ja Stevecon kanssa solmittuun pitkäaikaiseen ja sataman kehittämisen kannalta erittäin tärkeään sopimukseen maailmanluokan sellukeskuksen rakentamisesta satamaan.

NordStream 2 -kaasuputkiprojekti jatkuu vuosina 2019-2020. Kazakstaniin kuljetettavien öljynporausmoduulien projektiliikenteen edellyttämän lisäalueen rakentaminen projektia hoitavan Sarens-yhtiön käyttöön Haminaan.

Asiakkaiden (mm. Keitele Group, Rauanheimo Oy) tarpeiden mukaisten raiteistojen rakentaminen satama-alueelle ja vaikuttaminen valtakunnalliseen päätöksentekoon raideliikenteen ja ratapihojen kehittämiseksi sataman vaikutusalueella.

Satamaan sijoittuvan liiketoiminnan etsiminen ja sijoittumisen varmistaminen. UPM tekee vuonna 2019 päätöksen biojalostamon mahdollisesta sijoittamisesta Kotkaan, mikä kasvattaisi merkittävästi sataman liikennettä.

Laivakoon kasvaessa Hietasen laituripaikat ovat käyneet ahtaiksi ja lyhyiksi. Satama on käynnistänyt selvityksen mahdollisuuksista laitureiden pidentämiseksi.

Risteilyliikenteen edellytysten parantaminen Kotkan ja Haminan alueella.

Toimistotilojen muuntelu ja vuokraaminen myös muuhun kuin satamasideonnaiseen toimintaan.

Tärkeimmät investoinnit 2019–2021

D-alueen rakentaminen: Kokonaisinvestointi noin 100 m€, josta satamayhtiön osuus 50 m€.

Raiteistojen kehittäminen: 1 m€ vuosittain

Hietasen laiturit

Ylläpitoinvestoinnit toimistotaloihin ja varastoihin: 0,5 m€ vuosittain

Ylläpitoinvestoinnit: 3 m€ vuosittain

Arvio toiminnallisten tavoitteiden ja investointien toteutumisesta

D-alueen rakentamisen I. vaiheen laiturielementit on asennettu ja aallonmurtaja on lähes tavoitellussa pituudessaan. Satama-altaan ruoppaus on tehty. Steveco Oy:n rakentama halli on otettu käyttöön ja sitä palveleva raide ja muu infra on rakennettu. Finnpulp Oy:n kanssa on tehty mittava aiesopimus siitä, että Finnpulpin Kuopioon suunnitteilla olevan biotuotetehtaan ulkomaille lähtevä sellu tulee kulkemaan HaminaKotka sataman D-alueen kautta.

NordStream 2 -projektin putkia kuljetetaan pois satamasta vuoden 2019 loppuun asti. Projektiin liittyvä soraliikenne ja soran varastointi jatkuvat vielä vuoden 2020 puolella.

Kazakstaniin kuljetettavia moduuleja saapuu ja lähtee säännöllisesti. Satamayhtiön niitä varten rakentama infra on valmis ja osoittautunut toimivaksi.

Suomen uusi hallitus on kuullut satamayhtiön ja sen kumppaneiden viestit ja varannut 98 miljoonaa euroa Kotka-Hamina-Kouvola -raiteiston kehittämiseen. Satamayhtiö osallistuu omalta osaltaan asiakkaiden tarvitsemien raiteiden rakentamiseen satama-alueella.

Satamaan sijoittumista suunnittelevien yritysten kanssa on käynnissä useita keskusteluja jopa niin, että kaikille halukkaille sijoittujille on haasteellista löytää alueita toiminnalle.

Selvitys Hietasen laitureiden kehittämismahdollisuuksista ja kustannuksista jatkuu. Kotkaan saapuu kesän 2019 aikana viisi risteilijää.

Toimistotilojen vuokraus on ollut vilkasta erityisesti Haminan toimistorakennus Kuorsalossa.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Toteutuma 31.7.
Liikennemäärä, tuhatta tn	14,7	16,2	16,3	10,7
Liikevaihto M€	40,8	42,8	44,3	27,7
Liikevaihdon muutos %	+2,2	+5,0	+0,7	+11
Liikevoitto M€	6,5	10,7	5,5	7,3
Liikevoitto %	16	25	12	27
Tilikauden tulos M€	3,6	7,1	4,0	5,3
Käyttökate %	46	57	50	59
Sijoitetun pääoman tuotto %	4	6,6	4	7,3
Omavaraisuusaste %	31	28	28	32
Henkilöstö	65	66	68	64

Suhteet Haminan kaupungin kanssa	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Toteutuma 31.7.
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Pääoma- ja muut lainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Takaukset €	26 594 267	24 045 823	24 843 446	21 885 836

Yhteisön nimi
Yhteisön tytäryhtiöt
Toiminta-ajatus

Linnoituksen Uimahalli Oy

-
Uimahallirakennuksen vuokraus uimahalli- ja muihin liikunta- ja hyvinvointipalveluihin.

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet 2019 Uimahallitoiminnasta vastaa kaupunki.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2019 Kiinteistön tilojen kehittämissuunnitelman laatiminen.
Yhtiön taloudellinen tulos on nolla.

Tärkeimmät investoinnit 2019–2021 -

Arvio toiminnallisten tavoitteiden ja investointien toteutumisesta

Kiinteistön tilojen kehittämissuunnitelma on tilattu ja sen arvioidaan valmistuvan vuoden 2019 lopussa. Tämän hetkisten tietojen mukaan näyttää siltä, että tavoitteen mukainen taloudellinen tulos on saavutettavissa. Vuodelle 2019 ei ole suunniteltu investointeja.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Toteutuma 31.7.
Liikevaihto €	853 740	849 431	844 700	492 390
Liikevaihdon muutos-%	-15,20	-0,51	-0,56	(vrt.7/18) -0,68
Liikevoitto %	31,93	27,00	27,00	38,00

Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Strategisen johtamisen palvelualue

Toimielin	KAUPUNGINVALTUUSTO
Tulosalue	Kaupunginvaltuusto
Tulosityksiköt	kaupunginvaltuusto
Tehtävä	Kaupunginvaltuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa myös muille toimielimille.

TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen	Laaditaan eettiset pelisäännöt	Säännöt on hyväksytty valtuustossa 30.6. mennessä		Säännöt ovat valmistelussa ja valmistuvat vuoden loppuun mennessä.
Arviointi:				

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
120 KAUPUNGINVALTUUSTO							
Toimintatulot							
Toimintamenot	-202 700		-202 700	-110 156	54,34		-202 700
Toimintakate	-202 700	0	-202 700	-110 156	54,34	0	-202 700

Menojen toteutusprosentti jää pieneksi, koska kokoukset eivät jakaannu tasaisesti vuoden aikana.

Toimielin
Tulosalue
Tulosityksiköt

TARKASTUSLAUTAKUNTA
Tarkastustoimi
Tarkastustoimi

Tehtävä Kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, kunnanvaltuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus.

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
121 TARKASTUSTOIMI							
Toimintamenot	-50 000		-50 000	-23 812	47,62		-50 000
Toimintakate	-50 000		-50 000	-23 812	47,62	0	-50 000

Toteutusprosentti jää tässä vaiheessa pieneksi koska tilintarkastusyhdistyksen laskutus jaksottuu toteutuneiden tarkastuspäivien perusteella loppuvuodelle.

Toimielin
Tulosalue
Tulosityksiköt
Talousarvion sitovuus
Vastuuhenkilö

KAUPUNGINHALLITUS
Strateginen johtaminen
Konsernijohto, Yleinen hallinto ja edunvalvontatehtävät
Toimintakate
Kaupunginjohtaja

Tehtävä Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa.

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
123 STRATEGINEN JOHTAMINEN							
Toimintatulot				3 810			
Toimintamenot	-4 263 000		-4 263 000	-2 557 767	60,00		-4 263 000
Toimintakate	-4 263 000		-4 263 000	-2 553 958	59,91	0	-4 263 000

Toimintakatteen toteutusprosenttia nostaa koko vuodelta maksettu Kuntaliiton jäsenmaksu ja pelastustoimen koko vuoden investointiosuus.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Kymsote-kuntayhtymäosuudet
Tulosyksiköt	Sote-kuntayhtymäosuudet
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja
Tehtävä	Kaupunginhallitus vastaa sosiaali- ja terveystalouden palvelusopimuksesta sekä sopimuksen seurannasta ja arvioinnista.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.- 31.7.
Sote-palvelujen saata- vuuden turvaaminen	Sote-palvelut säilyvät nykytasolla.	Palvelusopimuksen toteutumisen		Sote-palveluverkoon ei ole tullut muutoksia.
Arviointi:		Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus -raportti on valmistunut ja kaupunginhallitus on antanut lausunnon palveluverkosta. Kymsoten yhtymävaltuusto päättää sote-palveluverkosta elokuun aikana.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Kymsote ei pysty toteuttamaan palvelusopimuksessa sovit- tuja palveluja annetun maksuosuuden raamissa.		Toiminnan ja talouden seuranta on reaaliaikaista. Seurantatyö- ryhmät ja kaupungin sote-työryhmien työskentely on enna- koivaa. Toiminnanohjaus on vuorovaikutteista ja ratkaisukes- keistä.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
126 SOTE-KUNTAYHTYMÄOSUUDET							
Toimintatulot			0	67 176			0
Toimintamenot	-75 000 000	-1 600 000	-76 600 000	-44 195 384	57,70	-1 000 000	-77 600 000
Toimintakate	-75 000 000	-1 600 000	-76 600 000	-44 128 208	57,61	-1 000 000	-77 600 000

Määrärahaan sisältyy Sote-kuntayhtymän maksuosuuksien lisäksi myös sote-avustukset.

Kymsoten antaman kuntakohtaisen ennusteen mukaan erikoissairaanhoidon kustannukset tulevat ylittämään budjetoidun n. 1.0 milj. eurolla.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Johdon asiantuntijapalvelut
Tulosyksiköt	Hallintopalvelut, Henkilöstöpalvelut, Talouspalvelut, Vaalit
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Taluspäällikkö
Tehtävä	Tukea demokraattista päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista johtamista, huolehtia kaupungin johtamisjärjestelmän toimivuudesta, luoda yhteistyössä palvelualueiden kanssa edellytyksiä sille, että kaupunkilaisille tuotettavat palvelut ovat vaikuttavia, tehokkaita ja taloudellisia sekä tuottaa palvelualueille hallinto-, talous- henkilöstö-, omistajaohjaus-, viestintä- ja tietohallinnon palveluita. Tulosalue vastaa myös kaupungin asiakaspalvelupisteestä.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.7.
Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen	Parantaa tuottavuutta ja työhyvinvointi hukkaa poistamalla (esimiehet omaksuvat prosessijohtamisen käytännöt) = LEAN	Hanke käynnistyy syyskuun 2019 loppuun mennessä. Hanke jatkuu vuonna 2020. Esimiesanalyysi Arviointi tehdään lokakuussa 2020.	Taso 1,0	Hanketta ei ole käynnistetty ja se käynnistyy suunnitellusti syksyllä 2019.
Arviointi:		Muutosten määrä ja vauhti on osoittautunut liian suureksi mikä on vaikuttanut työntekijöiden työhyvinvointiin. Hankkeita tul- laan porrastamaan.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Esimiehet eivät sitoudu uuteen toimintamalliin ja miten linjajohto arvioi uudistumisen onnistumista.		Järjestetään koulutuksia Lean-menetelmästä. Johtamiseen kiinnitetään erityistä huomiota ylimmästä johdosta lähtien. Jatkuva seuranta ja arviointi.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.7.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Sisäinen kehittäjä -koulutuksen jatkaminen	Kaikki esimiehet osallistuvat Jokaisesta palveluprosessista väh. 10 % henkilöstöstä on käyn- nyt koulutuksen	3 esimestä suoritamassa sisäinen kehittäjä koulutusta 2 % suorittamassa sisäinen kehittäjä koulutusta	Sisäisen kehittäjän II aalto käynnissä. Kaikki esimiehet ovat koulutuksessa mukana. III aaltokäynnistyy marraskuussa.
Arviointi:		Sisäinen kehittäjä -koulutus on käynnistynyt hyvin ja se on saanut myös henkilöstöltä hyvää palautetta. Koulutus on tärkeä osa uutta toimintakulttuuria, jossa henkilöstö otetaan mukaan palvelujen kehittämiseen sekä asiakkaille luodaan parempaa lisäarvoa. Koulutuksen myötä on käynnistynyt uusia kokeiluja ja innovaatioita.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Esimiehet ja työntekijät eivät sitoudu uuteen toimintaan ja miten linjajohto arvioi uudistumisen onnistumista. Kehittäjäyhteisön johtaminen on hajanaista.		Hyvällä ennakkoinnilla, suunnittelulla, viestinnällä ja itsensä johtamisella. Tiedon jalkauttaminen on tärkeässä asemassa. Esimiehen rooli koulutukseen kannustamisessa on olennainen. Sovitaan johtamiseen liittyvät yhteiset toimintamallit.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.7.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Palvelumuotoilu toimintamallin käyttöönottamisen koko organisaatiossa tulevien vuosien aikana	Palvelumuotoilun peittävyys 30% organisaatiosta vuoden 2019 aikana	5 %	Uusia palvelumuotoiluhankkeita on käynnistynyt useampia.
Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen				

Arviointi:	Palvelumuotoilun lisäksi on tarkoitus ottaa käyttöön osallistuva budjetointi. Asiakaskokemukseen perustuva kehittäminen ei ole vielä levinnyt kattamaan koko henkilöstön ajattelua.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Henkilöstö ei sitoudu uuteen toimintamalliin ja miten linjajohto arvioi palvelumuotoilun onnistumista.	Hankkeeseen tulee investoida riittävästi rahaa, aikaa, osaamista jne. Jatkuva seuranta ja arviointi. Järjestetään riittävä perehtyminen, mitä asiakaskokemukseen perustuva jatkuva kehittäminen tarkoittaa.
Kehittäjäyhteisön johtaminen on hajanaista.	

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Uudistava ja vuorovai- kutteen johtaminen	Laaditaan yhdessä ydinprosessien ja luottamushenkilöiden kanssa uuden kunnan toimiva viestintäkonsepti	Viestintäkonsepti on laadittu 30.6.2019 mennessä	-	Viestintäsuunnitelma on laadittu ja se käsitellään syyskuussa kaupunginhallituksessa.
Arviointi:	Viestintäohjelmaluonnos on käsitelty avaintiimissä.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Yhteistä näkemystä ei saada, ei ole riittävä osaamista eikä ole riittävästi joustavuutta tehtävästä toiseen siirtymiseen. Viestinnän roolin sisäistäminen osaksi johtamista.	Lisätään viestintäosaamista.			
	Suunnitellaan lisäresurssien ohjaamista viestintään.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Älykäs kaupunki -ohjelman laatiminen	Ohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.6.2019 mennessä.	Nykyinen digiohjelma päivitetään ja samalla näkökulmaa laajennetaan strategisten tavoitteiden mukaisesti.	Uusi digiohjelma on tarkoitus viedä kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi syksyn aikana.
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen				
Viihtyisä elin- ja kaupunkiympäristö				
Arviointi:	Digiohjelmaa on valmisteltu avaintiimissä maaliskuussa ja huhtikuussa.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Ei ole riittävä ymmärrystä, visiota ja vuoropuhelua digitalisaatiosta. Ohjelman laatimiseen ei saada kaupunkilaisia mukaan. Alusta-ajattelu on uutta; hankkeeseen ei sitouduta.	Riittävä resursointi konseptin työstämiseen ja yhteisen tahtotilan aikaansaamiseksi. Turvataan riittävä vuorovaikutus hyvällä viestinnällä ja osallistamisella. Ymmärryksen ja osaamisen kasvattaminen koulutuksen ja viestinnän avulla. On olemassa selkeä tiekartta seurannan ja arvioinnin tueksi. Luodaan kannustimia uuden toimintamallin käyttöön ottoon.			

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
JOHDON ASIANTUNTIJAPALVELUT							
Toimintatulot	298 500		298 500	120 900	40,50		298 500
Toimintamenot	-4 621 000	41 000	-4 580 000	-2 970 935	64,87		-4 580 000
Toimintakate	-4 322 500	41 000	-4 281 500	-2 850 034	66,57	0	-4 281 500

Toimintakate ylittyy yli 8 % -yksiköllä, koska toiminnan kustannukset muodostuvat etupainotteisesti.

Henkilöstövähennykset, toiminnan muiden kulujen vähennykset, eläkemenojen vyörytykset sekä Kela-korvaukset kohdistuvat loppuvuoteen, joten toimintakate toteutunee talousarvion mukaisena.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
STRATEGINEN JOHTAMINEN YHTEENSÄ							
Toimintatulot	298 500	0	298 500	191 886	64,28	0	298 500
Toimintamenot	-84 136 700	-1 559 000	-85 695 700	-49 858 054	58,18	-1 000 000	-86 695 700
Toimintakate	-83 838 200	-1 559 000	-85 397 200	-49 666 168	58,16	-1 000 000	-86 397 200

Hyvinvoiva haminalainen palvelualue

Toimielin	KASVATUS JA KOULUTUS -VALIOKUNTA
Tulosalue	Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Tuloyksiköt	Varhaiskasvatus ja opetuksen tuki, Opetus- ja nuorisopalvelut, Varhaiskasvatus
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Muutosjohtaja

Tehtävä Lasten ja nuorten sekä perheiden tarpeiden mukaiset, monipuoliset ja laadukkaat palvelut.

Palvelukokonaisuudessa on sekä ennaltaehkäiseviä että lakisääteisiä palveluja. Keskeisenä periaatteena on lapsen ja vanhemmuuden arvostaminen ja hyvän lapsuuden sekä nuoruuden luominen yhteistyössä vanhempien kanssa. Toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista ja sitä arvioidaan jatkuvasti.

Elinikäisen oppimisen mahdollistaminen yksilön ja eri väestöryhmien tarpeet huomioon ottaen. Toiminnan painopisteinä ovat laadukas opetus, yhteisöllisyys, turvallisuus, hyvinvointi ja kiireettömyys.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.7.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Kunnallisen, avoimen ja yksityisen varhaiskasvatuksen sekä kotihoidontuen ja kuntalaisin kustannukset ovat tasapainossa muuttuvassa toimintaympäristössä.	Kunnallinen varhaiskasvatus, toimintakate M€/lasten määrä	60/645 lasta	3.8/keväällä 689, 31.7, 233 lasta
		Avoin varhaiskasvatus, toimintakate €/lasten määrä	70.499/161 lasta	48.025/keväällä 69 lasta, kesätoiminnassa lisäksi 60 asiakasperhettä

Tavoite: Kokonaiskustannukset eivät ylitä vuoden 2018 tasoa.	Yksityisen päiväkotihoidon kuntalisä €/lasten määrä	564.411/83 lasta	272.935/65 lasta
	Lasten kotihoidon tuki €	769.654	396.663
	Hamina-lisä €	111.986	53.364
	Palveluseteli käytössä yksityisessä varhaiskasvatuksessa	-	19.6 pidetyssä valio-kunnassa hyväksytty palvelusetelin käyttöönotto 1.8.2019 alkaen
Oppilasmäärän vähentyessä pyritään tuntiresurssitarve hyödyntämään kouluverkon tiivistämisestä oppilaskohtaisen kustannuksen pienemiseen.	Oppilasmäärä (hlö)	1 839 perusopetus	Ilmoitetaan vuoden lopussa
	Tuntikehys/viikkotuntia tavoite 3 303	3 374	Lasketaan vuoden lopussa
Oppilaskohtainen kustannus. Tavoitteena vähentää kustannuksia palveluverkko- ja tuen järjestelyjen kautta	Perusopetus €	7.941	Lasketaan vuoden lopussa
	Lukio €	6.355	Lasketaan vuoden lopussa
	Oppilaiden lukumäärä 20.9. tilastointipäivänä (hlö)	1 839 (perusopetus) 304 (lukio)	Ilmoitetaan vuoden lopussa
Kansalaisopiston opiskelijamäärän vähenemisen pysäyttäminen.	Opiskelijamäärä (hlö)	4 338	1 920 kevätkauden opiskelijat
Arviointi:	<p>Kotihoidon tuen ja Hamina-lisän käyttö on säilynyt alkuvuoden kuukausitasolla saman suuntaisena, kesällä tilapäisesti kasvaa. Lasten määrä varhaiskasvatuksessa ei ole vähentynyt, vaikka syntyvyys laskee. Uusia perheitä on muuttanut Haminaan. Varhaiskasvatuksen kysyntä on ollut runsasta ja kaikki päiväkodit ovat olleet kevään täynnä. Erityisesti vuorohoidon tarve on kasvanut, minkä vuoksi henkilöstöä on jouduttu lisäämään. Heinäkuun lopun alhainen lapsimäärä johtuu toimintakauden vaihtumisesta sekä kesäkatkoista.</p> <p>Koulujen palveluverkon tiivistämistä on valmisteltu kaupungin valtuuston päätösten mukaisesti. Palveluverkkoratkaisu vaikuttaa myös koulujen tuntikehykseen.</p> <p>Kansalaisopiston toimintaa on vahvistettu järjestämällä toimintaa uudella tavalla ja satsaamalla opettajien tietoteknisiin työkaluihin. Opiskelijamäärää on lähdetty kasvattamaan tehostamalla viestintää ja uudistamalla kurssitarjontaa. Kansalaisopiston toiminnan tavoitteeksi on asetettu eri-ikäisten haminalaisten aktiivinen harrastaminen ja oppiminen yhdessä toimimalla.</p>		
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Kunnallisen varhaiskasvatuksen mitoitus yksityisen tarjonnan kasvaessa. Yksityisten päiväkotien tuki ei ole tasapainossa kunnallisen varhaiskasvatuksen kus-	Asiakaskyselyjen ja henkilöstösuunnittelun avulla on ennakoitu tulevia muutoksia. Kaupungin omaa toimintaa on sopeutettu perheiden valintoihin. Tarkkaa harkintaa on käytetty vakanssien täytössä, vakainaistamiset on tehty henkilöstösuunnittelun mukaisesti.		

<p>tannusten kanssa. Varhaiskasvatuslain tuomat mahdolliset muutokset; maksuton varhaiskasvatus, henkilöstörakenne.</p> <p>Oppilaiden tuen tarve lisääntyy.</p> <p>Koulukiinteistöjen kunto heikkenee.</p> <p>Kansalaisopiston opiskelijamäärä on vuosia ollut vähenevä, joka on vaikuttanut järjestettävien opetustuntien määrään. Pienenevä opetustuntimäärä laskee valtionosuutta.</p>	<p>Palveluseteli on valmisteltu ja otettu käyttöön 1.8.2019.</p> <p>Taloudellisesta tilanteesta huolimatta pyritään varmistamaan tarvittava erityinen tuki sitä tarvitseville oppilaille. Tavoitteena on oikea-aikainen tuki ja kokonaiskustannusten hallinta.</p> <p>Ennakoivalla suunnittelulla on pyritty vähentämään väistötila- ja kuljetuskustannuksia hyödyntämällä nykyisiä koulukiinteistöjä väistötilanteissa.</p> <p>Kurssitarjontaa on kohdennettu kysynnän mukaisesti ja kansalaisopiston kursseja markkinoitu viime vuotta aktiivisemmin.</p>
---	---

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.7.
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen	Palveluohjausta ja perheiden osallisuutta vahvistetaan. Perheisiin otetaan yhteyttä hakuvaiheessa ja löydetään erilaisia tapoja kohdata huoltajia.	Palveluohjauksen malli on käytössä	ei ole kirjattu	Palveluohjaus on keskitetty 1.8.19 alkaen ja kuvaus valmistuu syksyllä
	Tavoite, että otetaan uusia sähköisiä kanavia käyttöön, vanhempainryhmiä toimii kaikilla varhaiskasvatusalueilla.	Vanhempainryhmät (vähintään neljä)	ei ole	Tavoite toteutunut
		Wilma käytössä esiopetuksessa ja iltapäiväkerhotoiminnassa (Wilmaa käyttää tarvittava henkilöstö 100 %)	valmisteilla	Käytössä esiopetuksessa ja iltapäivätoiminnassa elokuussa. Henkilöstökoulutukset jatkuvat
		Asiakaskyselyt (kattavuus 70 %, tyytyväisyys 90 %)	ei mitattavissa	Osittain tehty yksikkötasolla
	Avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen vaihtoehdoksi perheille, joilla varhaiskasvatuksen tarve on vähäinen. Ryhmiä perustetaan lisää.	Lasten määrä avoimessa varhaiskasvatuksessa, osallistujamäärä kasvaa 10 %	161 lasta	Lasketaan vuoden lopussa. Syksyllä ryhmien määrä kaksinkertaistuu.
	Kolmiportaisen tukijärjestelmän (yleinen-tehostettu-erityinen) organisointi, painopiste pienryhmästä integrointiin	Tehostetun tuen oppilasmäärä %, tavoite 7 %	7,6 % (valtakunnallinen 9 %)	Lasketaan vuoden lopussa
		Eriyisen tuen pienryhmissä olevien oppilasmäärä, tavoite 5,6 %	11,5 % (valtakunnallinen 1,8 %)	Lasketaan vuoden lopussa
Eriyisen tuen integroitujen oppilasmäärä, tavoite 5 %		2,77 % (valtakunnallinen 5,6 %)	Lasketaan vuoden lopussa	

	Digitalisaation mahdollistaminen ja lisääminen. Sähköinen oppimisolusta oppilaille	Oppimisympäristöä käyttävät koulut, lkm/tavoite kaikki koulut	lpadit toteutuneet. Chromebookit hankittu oppilaille ja opettajille.	Varhaiskasvatukseen lisätty lpageja ja perusopetuksessa Chromebook käyttöön otto etenee
	Teknologiavälitteisen opetuksen toteutuminen lukukauden 2018–2019 alusta	Opetuksen toteutuminen Kannusjärven ja Metsäkylän kouluissa	Opetus käynnistettiin syksyllä 2018, mutta toteutus ei onnistunut sellaiseenaan.	Valtuuston linjaamien kouluverkko päätösten vuoksi Metsäkylän ja Kannusjärven teknologiavälitteisen opetuksen hanketta ei ole jatkettu.

Arviointi:	<p>Varhaiskasvatuksessa sosiaalisen median kanavien käyttöönotto on koettu perheiden keskuudessa toimivaksi.</p> <p>Nuorisopalveluiden toimintaan on erityisesti satsattu mm. vakinaistamalla henkilökuntaa ja uudistamalla toimintaa ja tehtäviä. Lisäksi kesällä järjestettiin aiempaa monipuolisempaa kesätoimintaa nuorille.</p> <p>Erityisen tuen toimintatapa on edelleen kehitetty. Erityisen tuen tarve kasvaa sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Kuntouttavaa luokkaa on käynnistetty perusopetuksessa.</p>
-------------------	--

Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
<p>Ei sitouduta palveluohjaukseen. Haluttomuus kokeilla uusia asioita, tehdä yhteistyötä tai opetella digitaalisten kanavien käyttöä.</p> <p>Kolmiportaista tukijärjestelmää ei saada toimivaksi.</p> <p>Tietotekniikan käyttö ja digitalisaatio eivät toteudu.</p>	<p>Rekrytoinnissa ja tehtävien jaossa osaamista on kohdennettu tarkoituksenmukaisesti. Kaupungin strategian mukaisesti on kokeiltu uusia toimintatapoja tehdä työtä ja on opeteltu rohkeasti uusia asioita ja työmenetelmiä.</p> <p>Erityistä tukea on lisätty mm. kolmiportaisen tukijärjestelmän uudelleenorganisoinnin avulla, panostettu ennaltaehkäisevään toimintaan mm. palkkaamalla varhaiskasvatuspsykologi. Perusopetuksen puolella on lisätty erityistä tukea.</p> <p>Tietoteknisten laitteiden ja ohjelmien käyttöönotto edellyttää käyttäjien kunnollista opastamista. Verkkoyhteyksistä ja uusien sovellusten käyttöönotosta on aiheutunut lisäkustannuksia.</p>

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.–31.7.
Uudistuva ja vuorovaikutteinen johtaminen	Tiimityön mallia kehitetään ja sovitaan sijaiskäytännöistä.	Päivitetty tehtäväkuvaukset ja sijaisten nimeäminen on tehty	päivitystä vailla	Valmistuu syksyllä
	Tavoitteena selkeä tehtäväjako, sovitut sijaiset ja tiimien kehittämissuunnitelmat.	Tiimikohtainen arviointi ja kehittämissuunnitelma on tehty ja seuranta sovittu	toteutunut	Tarkentuu syksyllä
		Koulutuspäivät/hlö (tavoite 3 pv/hlö)	1,1 (koulutuspalvelut)	Tieto vuoden lopussa
		Sairauspoissaolopäivät/hlö (tavoite alle 18 pv/hlö)	24,23 (varhaiskasvatus)	Lasketaan vuoden lopussa

Arviointi:	Varhaiskasvatuksen osalta tehtäväkuvaukset ovat suurimmilta osin tehty ja toiminnanohjausjärjestelmän muutokset toteutettu elokuussa. Sairauspäivät ovat edelleen nousussa johtuen sisäilmaongelmista, pitkäaikaisairauksista sekä henkilökohtaisen elämän haasteista.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Hyvän henkilöstöjohtamisen merkitystä ei tiedosteta tai sille ei ole tarpeeksi aikaa. Tiimityöhön tai tehtäviin ei sitouduta.	Tehtäviä tarkennetaan ja työtä priorisoidaan. Osaamista varmistetaan eri osa-alueilla.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.7.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Henkilökunnan osaaminen ja koulutus vastaavat tarpeita.	Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö. Tavoite 100 %	92 % (koulutuspalvelut)	Tieto vuoden lopussa
	Kansainvälisyys, monikielisyys ja kulttuurisuuskasvatuksen vahvistaminen Tavoite: monikulttuurisuus näkyy arjessa (musiikki, kuvat, materiaali, ruokakulttuuri)	Materiaali käytössä, toimintavinkit kerätty yhteiseen sähköiseen kansioon		Kehittäminen edennyt suunnitellusti
	Tieto- ja viestintäteknologia sekä sähköisten välineiden käytön tehostaminen. Tavoite: varhaiskasvatukseen hankitaan 15 Ipadia lisää, vahvistetaan osaamista	Osaamisvaatimukset on määritetty, koulutusta ja mentorointia järjestetty		Ipad-koulutusta järjestetty, laitteille ladattu lasten käytössä olevat ohjelmat, uusia laitteita saatu

Arviointi:	Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä on monikulttuurisuus-yhteyshenkilö, yhteisiä kokoontumisia on järjestetty ja osallistuttu opetushallituksen monikulttuurisuusverkostoon. Hankerahaa on Haminan varhaiskasvatukselle myönnetty 60 000 euroa, minkä avulla elokuussa on aloittanut kulttuuritulkki. Lukiassa monikulttuurisuuden osaamista on edistetty erityisesti kansainvälistymishankkeiden ja kouluvierailujen avulla mm. Saksaan, Italiaan ja Espanjaan.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Monikulttuurisuuden tai tieto- ja viestintäteknologian opetukseen ei panosteta. Hankittuja laitteita ei osata tai haluta käyttää.	Järjestetään mentorointia, koulutusta hankitaan ensisijaisesti omalle paikkakunnalle, jolloin mahdollisimman moni voi osallistua ja koulutus on edullista. Vahvistetaan opetuksen digitalisointia ja e-aineistojen käyttöä sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa. Käyttäjien opastaminen laitteiden ja ohjelmistojen käyttöön on jatkuva toimintaa.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.7.
Kumppanuuk-sien edistäminen	Kumppanuuksien toiminnan ja yhteistyömallin kuvantaminen ja käyttöönotto (lasten, nuorten ja perheiden palvelut LAPE).	Toiminta ja yhteistyömalli kuvattu ja käytössä. Vastuutahot nimetty.	Haminan LAPE-ryhmä toimii. Hanke päättyy vuoden 2018 lopussa.	Työryhmät on nimetty ja kokoontuneet, perhekeskusmalli on kuvattu
	Toimitaan aktiivisesti eri verkostoissa.	Yhteistyötahot ja -käytännöt päivitetty.		Edustajat työryhmiin sovittu, tavoitteet ja rakenteet on määritelty
Arviointi:		Maakunnallinen ja moniammatillinen verkostoituminen ja toiminta on aktiivista ja moninaista.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Kehittämistyöhön ei löydy riittävästi aikaa.		Työtä priorisoimalla on pyritty tekemään edellytyksiä kehittämiselle. Käytännön työtä uudistetaan karsimalla tuottamatonta työtä, esim. vähennetty tulostamista, kopiointia ja mapittamista. Samalla on pyritty yhä ekologisempaan toimintaan.		
Verkoston jäsenten/toimijoiden vaihtuvuus.		Yhteistyötä ja työn jakoa keskeisten kumppaneiden kanssa on selkeytetty. Mm. Mannerheimin lastensuojeluliitto, 4H-yhdistys, Rannikkopajat jatkavat vahvoina kumppaneina. Maakunnallinen yhteistyö Kymenlaakson kuntien ja Kymsoten kanssa on tiivistynyt LAPE-yhteistyön avulla.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.7.
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen kasvu aikuisuuteen	Haminan Opisto -liikelaityksen perustaminen	Liikelaityks aloittaa I.1.2020	-	Valmistelu keskeytetty toistaiseksi.
Arviointi:		Liikelaityksen valmistelussa ei toistaiseksi edetä, koska eri toimijoilla on erilaisia tavoitteita ja näkemyksiä asiasta.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Eri toimijoilla erilaiset tavoitteet liikelaityksen toiminnasta.		Liikelaityksen perustamiseen liittyvä valmistelu tehdään avoimesti ja vuorovaikutteisesti.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
421 KASVATUS- JA KOULUTUSPALVELUT							
Toimintatulot	1 620 700		1 620 700	983 862	60,71		1 620 700
Toimintamenot	-30 164 800	-201 400	-30 366 200	-17 390 556	57,27	-26 000	-30 392 200
Toimintakate	-28 544 100		-28 745 500	-16 406 694	57,08	-26 000	-28 771 500

Muutosesityksenä esitetään Pappilansalmen esikoululle lisättäväksi sisäisiä ravitsemuspalveluja 26.000 euroa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömenot ovat kasvaneet joutuessaan varhaiskasvatuksen lisääntyneestä kysynnästä, lasten tuen tarpeista, määräaikaisten työntekijöiden vakinaistamisesta sekä väistötilojen käytöstä. Linnoituksen päiväkodin

korjausten aikana osa lapsista on sijoitettu kahteen pieneen yksikköön, jolloin henkilökunnan tarve on suurempi.

Uuteen toimintakauteen on jouduttu varautumaan lisäämällä paikkoja kunnalliselle puolelle uuden yksityisen päiväkodin aloituksesta huolimatta. Tavoitteiden mukaisesti myös avoimeen varhaiskasvatukseen panostetaan, syksyllä aloittavat uudet ryhmät ovat jo täyttyneet.

Kustannukset kasvavat syksyllä alkuvuoteen verrattuna. Tähän vaikuttavat erityisesti Husulan koulun ja esikoulun väistöttilanne ja uuden koulun käyttöönotto kaluste- ja muine varusteluineen. Talousarvion tavoitteiden mukaisia koulu-

tuksia on sovittu syksyille digi-osaamiseen, monikulttuurisuuteen ja vanhempien tukemiseksi. Myös oppimista tukevia tietoteknisiä ohjelmia ja sovelluksia ollaan ottamassa käyttöön. Yksityisen päiväkotihoidon kuntalisän käyttö tulee kasvamaan, koska lasten määrä kasvaa kevääseen nähden n. 30 % ja palvelusetelin arvo nousee.

Samoin kuin varhaiskasvatuksessa on satsattu lakisääteisen erityisen tuen järjestämiseen, myös perusopetuksessa on merkittävää tarvetta lisätä erityistä tukea oppilaiden koulutyön onnistumiseksi. Syksyllä 2019 käynnistetään kuntouttavan luokan opetus.

Toimielin	HYVINVOINTIVALIOKUNTA
Tulosalue	Hyvinvoinnin edistäminen
Tulosityksiköt	Hyvinvoinnin edistäminen, Kirjasto- ja tietopalvelut, Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Palvelupäällikkö
Tehtävä	Hyvinvoinnin edistämisen palvelut, järjestöyhteistyö/kumppanuus, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut edistävät toiminnallaan vapaata kansalaistoimintaa ja lisäävät yhteisöllisyyttä sekä kuntalaisten aktiivisuutta. Painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnin edistämisessä.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.7.
Kumppanuuksien edistäminen	Kirjasto henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäjänä	Tehdään liikkuvien palveluiden kokeiluja kirjastoautossa.		Liikkuvien palveluiden ”Kylät lentoon-toiminnan” valmistelu on aloitettu vuoden alussa yhteistyössä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden sekä avoimen varhaiskasvatuksen kanssa. Kesäkuussa on järjestetty Kylät lentoonkierros, jossa palvelut ovat jalkautuneet kolmen viikon ajanjaksoilla eri puolille Haminaa. Kaupungin eri tapahtumissa on ollut myös kirjastoauto mukana.
		Rakennetaan matalan kynnyksen hyvinvointipalveluita kirjallisuus-, kulttuuri- ja liikuntapalveluista.		Matalan kynnyksen tapahtumia on toteutettu yhdessä asukkaiden, yhdistysten ja urheiluseurojen kanssa. Keväällä toteutettiin Tervasaaren ulkoliikuntatapahtuma, Frisbee-golf -radan rakentaminen Poitsilaan.

		Edistetään lukuhar- rastusta (lukupiirit, vinkkaus, digi-opas- tus, kirjastonkäytön opetus)	<p>Aloitteita tapahtu- mien toteuttamiseksi on saatu sekä asuk- kailta että yhdistyk- siltä.</p> <p>Kohtaamispaikkojen toimintaa on päätetty vahvistaa ja käytännön toimenpiteet on aloi- tettu.</p> <p>Ruissalon kirjastossa on järjestetty luku- harrastusta tukevia tapahtumia seitsemän ja pääkirjastossa 19.</p>
		Parannetaan Kasper- salin ja muiden tilojen viihtyisyyttä ja toimin- nallisuutta.	<p>Kirjastojen asiakaspal- velutiskien uusiminen on käynnistetty. Sa- malla henkilöstö on aloittanut omien työ- käytäntöjen kehittä- misen.</p> <p>Asiakkaita on opas- tettu palautusauto- maatin käyttöön.</p>
Kulttuuripalveluiden mo- nipuolistaminen henkisen hyvinvoinnin edistäjinä	Yhdistetään kirjalli- suus- ja kulttuurita- pahtumia.		<p>Syksyn kirjailijakahvi- loiden ohjelma on koottu yhteistyössä kirjastopalveluiden kanssa ja sen markki- nointi on käynnis- tetty.</p> <p>Viikoittainen satukah- vilatoiminta on aloi- tettu kevään aikana. Satukahvilan toiminta syyskaudelle on laa- dittu yhteistyössä kulttuuri- ja kirjasto- palveluiden sekä avoi- men varhaiskasvatuk- sen kanssa.</p> <p>Kirjastopalvelut on tuottanut sisältöä se- nioreiden kulttuuri- kahvilaan.</p>
	Rakennetaan kulttuu- ripolku varhaiskasva- tuksesta aikuisuuteen.		Kulttuuriohjelman ja lasten- ja nuorten kult- tuuripolun rakentami- nen on käynnistetty yhteistyössä eri toimi- joiden, kuten perus- opetuksen, museoi-

		Rakennetaan kumppanitoimintaa yhteistyötoimintajärjestöjen kanssa kulttuuripalveluiden tuottamista varten.	den, kirjastopalveluiden ja kulttuuriyhdistysten kanssa. Lasten ja nuorten kulttuuripolun luonnos perusopetuksen osalta on valmistunut kesän aikana. Kumppanuusmallin rakentaminen on meillä. Kevätkaudella on järjestetty yhdistysten iltoja ja valmisteltu kumppanuus- ja ostopalvelusopimuksia yhdistysten kanssa.
		Tuodaan lisää kuvataidetta kaupunkilaisien nähtäville.	Ammatti- ja harrastetaiteilijoiden taidenäyttelyitä on järjestetty kaupungin eri tiloissa Ruutikellarissa ja kirjastossa. Paikallisia taitelijoita on tuettu tilajärjestelyin. Näyttelyt ovat olleet kävijöille maksuttomia. Muraalin suunnittelu on aloitettu kulttuuripalveluissa. Tavoitteena on julkaista muuraali Valojen yössä 2020. Teemana lapset, kasvu ja oppiminen.
	Liikuntapalveluiden monipuolistaminen henkisen hyvinvoinnin edistäjänä	Yhdistetään liikuntapalveluja kulttuuripalveluiden kanssa.	Yhteisiä tapahtumia ja liikkuvia palveluja on toteutettu yhteistyössä Kylät lentoon-tapahtumissa.
		Rakennetaan liikkujan polku varhaiskasvatuksesta aikuisuuteen.	Liikkujan polun ja liikuntapalveluiden rakentaminen on aloitettu yhteistyökumppaneiden mm. Kymsote, kansalaisopisto, yhdistykset ja urheiluseurat, kanssa.
		Rakennetaan kumppanitoimintaa yhteistyötoimintajärjestöjen kanssa liikuntapalveluiden tuottamista varten.	Kumppanitoimintaa on vahvistettu eri toimijoiden kanssa. Yhdistykset ovat aktivoituneet liikuntatiimin tuella järjestämään

				toimintaa ja tapahtumia. Ostopalvelu- ja kumppanuussopimuksia on tehty mm. Valkmusan ja Repoveden retkijärjestelyistä. Avustusten jakoperiaatteiden uudistaminen on käynnistetty.
Arviointi:	Tavoitteiden mukaiset toimenpiteet on käynnistetty alkuvuoden 2019 aikana. Toiminnassa ja sen kehittämisessä on pyritty organisaation rajat ylittävään yhteistyöhön sekä kaupunkiorganisaation että kumppaneiden kanssa. Lisäksi yhteisiä tavoitteita ja vastuunjakoja on selkeytetty eri toimijoiden välillä. Työskentely kumppaniyhteistyön rakentamiseksi jatkuu edelleen.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Kirjastoauto on vanha vuosimallia eikä se toiminnaltaan muuntauudu uuteen toimintamalliin helposti, jolloin auton rajoitteet voivat olla riski liikkuvien palveluiden kokeilussa. Kirjaston, kulttuuritoiminnan ja liikuntapalveluiden työyhteisöjen työkuultuurien erilaisuus.	Liikkuvien palveluiden kokeilut ovat käynnistyneet. Näistä on kerätty kokemuksia ratkaisuja varten. Kirjastoauto alkaa olla elinkaarensa päässä, mikä lisää riskiä, etteivät kirjastoautopalvelut järjesty suunnitellusti. Kirjastoauto on uusittava lähivuosina, jos kirjastoautopalveluiden halutaan jatkuvan. Eri tiimeissä toimivien henkilöiden tutustuminen toisiinsa ja toistensa osaamisalueisiin on edellytys toimivalle yhteistyölle, mikä on jatkuva kehittämiskohde.			

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
430 HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN							
Toimintatulot	220 300		220 300	135 131	61,34		220 300
Toimintamenot	-2 732 000		-2 732 000	-1 657 513	60,67		-2 732 000
Toimintakate	-2 511 700		-2 511 700	-1 522 382	60,61	0	-2 511 700

Toimintatuloissa työllistämistuki toteutuu arvioitua suurempana.

Henkilöstömenojen lisäystä on aiheuttanut kolmen määräaikaisen henkilön, vahtimestarin, tapahtumaavustajan ja oppisopimusopiskelijan palkkakulujen kohdentaminen kulttuuri- ja liikuntapalveluihin. Lisäksi

uimaopetuksista aiheutuvat kustannukset on kohdennettu tälle tulosalueelle, kun taas uimaopetuksesta kertyvät sisäisen laskutuksen tulot ohjautuvat uimahallin tuloksi.

Yhteisöjen vuosittaisista avustuksista on maksettu suurin osa kesä-heinäkuun aikana valiokunnan päätösten mukaisesti.

Vetovoimainen Hamina palvelualue

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Tulosyksiköt	Elinkeinopalvelut, Maaseutupalvelut ja Tapahtumatuotanto ja museot
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Muutosjohtaja

Tehtävä Elinkeinoelämän kehityshankkeiden tukeminen ja toimivien ratkaisujen etsiminen kumppanuuksien ja seutuyhteistyön avulla.

Tavoitteena on luoda menestymisedellytyksiä paikkakunnalla jo oleville ja sinne aikoville yrityksille. Työllisyyden edistäminen on osa kaupungin elinkeinopolitiikkaa.

Uusien työpaikkojen luomiseksi panostetaan voimakkaasti markkinointiin. Luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset ja valmiudet monipuolisen tonttitarjonnan aikaansaamiseksi onnistuneen maanhankinnan ja ajan tasaisen kaavoituksen avulla.

Elinvoimaisen maaseudun kehittäminen ja kaupungin elinvoimasta ja vetovoimasta huolehtiminen ovat keskeisiä tehtäviä.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Tervasaaren alueen toteuttaminen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien tarjoaminen.	Asuinkorttelien 83 ja 84 tonteista on varattu 2 kpl 30.6.2019 mennessä.	Tonttivarauksia ei ole tehty.	Kaksi tonttia suunniteluvarauksessa. Hamina - asuntojen suunnittelema kohde odottaa ARA - päätöstä.
		Yksityisen päiväkodin rakentaminen on alkanut 31.5.2019 mennessä.	Investointipäätös on tehty 30.6.2018.	Uusi yksityinen päiväkoti on aloittanut toimintansa elokuussa.
	Perustetaan 3-vuotinen Tervasaari projekti, joka aloittaa 1.1.2019	Projekti aloittanut 1.1.2019.	Projektihenkilöä ei ole nimetty.	Kehitysjohtaja vastaa projektista
	Keskustan kehittämiseen liittyvän tapahtuma -areenan laajentaminen urheilukentän, vallikentän ja Bastionin väliselle alueelle	Yleissuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.6.2019.	Yleissuunnitelmaa ei ole.	Yleissuunnitelman laatimisesta vastaa muutosjohtaja.
Arviointi:		Tervasaaren toteuttaminen on alkanut yleisten alueiden rakentamisella. Oolannipuisto ja laiturialueen uudistaminen tuovat uuden viihtyisän ilmeen Tervasaarelle ja edistävät uusien asumismahdollisuuksien käyttöönottoa.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Tervasaaren toteuttamisen hidasteena voi olla kysynnän vähyys, jolloin rakennettu kunnallistekniikka jää hyödyntämättä ja alueen keskeneräisyys aiheuttaa ongelmia.		Panostetaan voimakkaasti alueen markkinointiin ja rakennetaan yleiset alueet valmiiksi nopeutetulla aikataululla.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Henkilöstön osaamisen kehittäminen hyödyntämällä sisäinen kehittäjä -koulutusta ja palvelumuotoilua.	Tulosalueen esimiehistä 30 % osallistuu koulutukseen vuonna 2019.		Tieto vuoden lopussa
Arviointi:		Arvioidaan vuoden lopussa.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Osaamisen kehittäminen ei toteudu.		Esimiehille annetaan säännöllisesti ohjeistusta ja vertaistukea. Koulutusta sovitetaan vastaamaan tulosalueen tarpeita.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
511 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALVELUT							
Toimintatulot	953 900		953 900	293 896	30,81		953 900
Toimintamenot	-3 992 800	35 000	-3 957 800	-2 238 253	56,55		-3 957 800
Toimintakate	-3 038 900	35 000	-3 003 900	-1 944 358	64,73	0	-3 003 900

Toimintatuloissa ei vielä näy eri tapahtumien kaikkia myynti- ja vuokratuottoja eikä pääsymaksutuloja.

Joukkoliikenteen osalta tarkempia tietoja saadaan vasta loppuvuodesta, näillä näkymin talousarvioon varatut määrärahat saattavat ylittyä.

Miekat, muurit, musketit -tapahtumassa Tapahtumatuotannon järjestämissä tapahtumissa oli 10 700 käyntiä, joista maksullisissa tapahtumissa oli 3 630 käyntiä. Tapahtuman lipunmyyntituotot olivat noin 37.500 euroa. Lopulliset tuotot ja kustannukset selviävät vasta laskutusten valmistuttua. Bastionin muissa tapahtumissa on ollut 12 500 kävijää. Tapahtumasesonki painottuu tänä vuonna elokuuhun, jolloin on suurin osa tapahtumista.

Museoiden näyttelykävijämäärä on noussut 2 000 kävijällä verrattuna samaan ajankohtaan vuonna 2018. Myös museoiden harrastuskerhojen ja työpajojen kävijämäärä on voimakkaassa kasvussa.

Miekat, Muurit ja Musketit tapahtuma saavutti kävijätavoitteen, mutta maksavien kävijöiden määrä jäi alle tavoitteen.

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimistossa oli kesäkuun lopussa yhteensä 15 725 työtöntä työnhakijaa. Se on noin 1 700 henkilöä (9,8 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa työttömiä oli 254 176 (6,8 %). Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,6 %. Kymenlaaksossa osuus oli 11,9 % ja Etelä-Karjalassa 11,2 % (koko maa 9,7 %).

Kunnittain tarkasteltuna korkein työttömyysaste oli Kotkassa ja Imatralla (13,9 %) ja matalin Taipalsaarella (7,4 %).

Haminassa työttömyysaste oli 10,7 %, mikä on 0,4 % pienempi kuin kesäkuussa 2018. Työttömien määrä ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt Haminassa koko ajan verrattuna edelliseen vuoteen.

Nyt työttömiä on 949 henkilöä, joista pitkäaikaistyöttömiä 284 kpl. Työttömien naisten osuus on vähentynyt enemmän kuin miesten osuus.

Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyysprosentti oli kesäkuussa 2019 18,6 %, sen ollessa edellisenä vuonna samaan aikaan 19,3 %.

Nuorten ohjaamossa on ollut kävijöitä 1 544. Määrä on kasvanut edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta lähes 400:lla. Yhteistyökumppanit ovat kokeneet Ohjaamon toiminnan merkittävänä ja vaikuttavana.

Maaseutupalvelujen yhteistoiminta alueella on 583 päätukihakemuksen 17.6.2019 mennessä palauttanutta maatilaa. Yli 90 % hakemuksista on sähköisiä. Haminassa on aktiivituloja 194 kpl. 17.6.2019 mennessä vastaanotettiin paperisia tukioikeuksien siirtohakemuksia 281 tilalta, näistä Haminan osuus oli 96 hakemusta.

Hukkakaura -ja muita peltotarkastuksia tehtiin ennätyselliset määrät, 43 tilaa ja 720 ha. Haminassa tarkastettiin 11 maatilaa ja 126 ha peltoa. Lisäksi tehtiin lukuisia petoeläin- ja hirvivahinkotarkastuksia. Myös linnut ja villisiat aiheuttivat tarkastuskäyntejä.

Hinkua kyliin teemalla esittelimme maaseutua ja maaseutuyrittäjyyttä kahdelle Tyhy-päivä ryhmälle sekä teimme noin 30 maaseutuyrittäjäkäyntiä.

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkisuunnittelu
Tulosyksiköt	Kaavoitus ja maankäyttö
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Muutosjohtaja

Tehtävä Kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, viihtyisäksi ja ekotaloudellisesti kestäväksi. Huolehditaan kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Kaupunkisuunnittelun toimintakate vahvistuu vuokratuottojen ja tonttien myyntivoittojen kautta. Tavoite 0,1 M€:n parannus.	Toimintakate M€	6,5	4,2
Arviointi:		Toimintakate kehityksessä ei poikkeamia.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Tonttikysyntä ei kasva. Tonttien varaus- ja vuokrasopimusten toteutumattomuuden todennäköisyys on pieni, mutta vaikutukset voivat olla satoja tuhansia euroja.		Kysyntään on varauduttu prosessien nopealla läpiviennillä. Tehtyjen sopimusten toteutumista seurataan jatkuvasti. Mikäli tulee viesti suorituksen viivästymisestä tai esim. konkurssista, korjaavat toimenpiteet ja saatavien valvonta käynnistetään välittömästi.		
Uusien alueiden maanhankinnat ja kaavoittaminen tilanteessa, jolloin kysyntää ei ole tai sopimuksista ei ole varmuutta.		Pääasiassa tehdään tiivistämistä nykyisen kaavarakenteen sisällä hyödyntämällä olemassa olevaa kunnallistekniikkaa.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen	Satamasidonnaista teollisuusaluetta kehitetään Hillonlahden pohjoispuolisella alueella maanhankinnan keinoin. Alueen maanhankinta toteutunut 100 % tai lunastuslupa haettu	Maanhankinnan toteutuma (%-osuus pinta-alasta) / lunastusluvun hakuvaihe	77 %	78,5 %
Arviointi:		Maanhankinta vapaaehtoisin menettelyin ei ole edennyt merkittävästi. Maanomistajia on informoitu kirjeitse lunastusprosessin käynnistämisestä.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Maanhankinnan vaikeutuminen vapaaehtoisin kaupoin.		Mikäli satamasidonnaisten teollisuusalueiden maanhankinta ei etene vapaaehtoisin kaupoin, lunastustoimenpiteet käynnistetään.		
Maanhankinnassa riittävien investointimäärärahojen leikkaaminen pois investointisuunnitelmasta.		Alueen kehittämisen tärkeyden perusteleminen investointisuunnitelman käsittelyssä.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Liittyminen Elävät Kaupunkikeskustat -yhdistykseen 31.12.2019 mennessä	Liittymisajankohta	Haminan kaupunki ei ole yhdistyksen jäsen	Haminan kaupunki on liittynyt EKK:n jäseneksi.
	Kaupunkirantojen yleissuunnitelma kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyyn 31.12.2019 mennessä	Kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyn ajankohta	Periaatteet hyväksytty vuonna 2017	Ei toteutunut vielä
Arviointi:		Arvioidaan vuoden lopussa.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Kaupunkirantojen yleissuunnitelman etenemisen riskinä on eri intressiryhmien vastustus, sekä käsittelyn pitkittyminen valiokunnassa ja kaupunginhallituksessa.		Oikeudenmukainen ja hyvin perusteltu suunnitelma valtuuston vuoden 2017 hyväksymiä periaatteita noudattaen.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
515 KAUPUNKISUUNNITTELU							
Toimintatulot	7 048 000	60 000	7 108 000	4 694 390	66,04		7 108 000
Valm. omaan käyttöön	16 500		16 500	22 706	137,61		16 500
Toimintamenot	-1 135 500		-1 135 500	-549 912	48,43		-1 135 500
Toimintakate	5 929 000		5 989 000	4 167 184	69,58	0	5 989 000

Toimintatuloissa näky huhtikuussa laskutetut maanvuokratulot.

Toimielin	KAUPUNKIKEHITYSVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkikehityspalvelut
Tulosityköt	Tilapalvelut, Aluepalvelut, Ruoka- ja puhtauspalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Ympäristöpäällikkö
Tehtävä	<p>Kaupungin toimitiloista ja yleisistä alueista huolehtiminen asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, huomioiden myös kaupunkiympäristön turvallisuus, viihtyisyyden ylläpito ja kehittäminen.</p> <p>Kaupungin palvelualueilla on käyttötärpeen ja taloudellisten resurssien mukaiset toimitilat.</p> <p>Infrastruktuurin ja kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen.</p> <p>Tuottaa kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennetään tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Aktiivisen toiminnan sekä ammattitaitoisten ja kehityshaluisten moniosaajien avulla huomioidaan asiakastyytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.</p>

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.I.–31.7.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Sote-kiinteistöjen myynti	Päätös myynnistä (kaupunginvaltuusto helmikuu 2019)	Ei ole myyty	Ei ole myyty
	Korjausvelan päivittäminen	Korjausvelka määritetty 30.9.2019	18,9	Päivitetään vuoden lopussa
	Sisäisen vuokran määrittäminen	Uudet sisäiset vuokrat otetaan käyttöön 30.4.2019.	Vuokrien määrittäminen on käynnissä	Uudet vuokrat otetaan käyttöön 1.1.2020 alkaen
Arviointi:	Arvioidaan vuoden lopussa			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Käytöstä poistuneet suuret hallinto- ja koulurakennukset ovat vaikeita myyntikohteita. Rakennuksen purkaminen tai myynti tasearvoa alemmalla hinnalla aiheuttaa alaskirjauksen, mikä lisää alijäämää.	<p>Rakennuskantaa realisoidaan ja uudistetaan kiinteistöohjelman mukaisesti. Keskusteluja myynnistä on käyty.</p> <p>Investoinnit, kunnossapitokorjaukset ja huollot toteutetaan suunnitelmallisesti. Investointitarpeet päivitetään vuosittain seuraaville 10 vuodelle.</p> <p>Omassa käytössä olevien tilojen käyttöä tehostetaan sisäilmaolosuhteiden sallimissa rajoissa.</p>			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.I.–31.7.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Tervasaaren uuden merelisen alueen yleisten alueiden toteuttaminen.	Oolannipuisto valmistuu vuonna 2019.	Pohjoisosa valmis, lampi valmis, taksauksia tehty	Vesiaihetta, kivi-muuria, istutuksien pohjia sekä rinnettä on tehty. Tavoite, että vesi kiertää syksyllä 2019.
		Uimaranta otetaan käyttöön vuonna 2020.	Suunnittelu aloitettu	Suunnittelu vesilain mukaista lupahakemusta varten on valmis. Toteutus tulevinä vuosina.
		Laiturin uusiminen 2019–2022.	Kilpailutus tehty	Laiturin ensimmäinen osa on valmis. Seuraavan osan rakennussuunnittelu on käynnissä.
	Keskustan kehittämiseen liittyvän Kesäpuiston uudistaminen.	Yleissuunnitelma hyväksytty 30.4.2019 Toteuttaminen alkaa 30.9.2019.	Suunnittelua ei ole aloitettu	Suunnittelu on käynnissä, luonnokset valmistuvat syyskuussa 2019. Sen jälkeen alkaa vuoropuhelu käyttäjien / museoviraston kanssa

Arviointi:	Työt etenevät pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Kesäpuiston suunnittelu on myöhässä koska maastokäynti oli järkevää tehdä vasta kesäaikana.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Riskinä on, että kaupungin panostukset eivät lisää kiinnostusta rakentamiseen ja vierailijoiden määrään. Hoidettavien ja kunnossapidettävien kohteiden laajentuessa nykyiset kaupungin omat toiminnalliset resurssit eivät enää riitä.	Tervasaaren vetovoimaisuuden parantaminen on tärkeää. Sen takia yleisten alueiden toteuttamisen etujassa toivotaan lisäävän rakentajien kiinnostusta. Mm. laiturikapasiteetin parantamisella tavoitellaan kaupungissa vierailevien määrään kasvua. Suunnitellut investoinnit parantavat kaupunkikuvaa ja -imagoa sekä luovat taloudellista toimeliaisuutta Tervasaareen ja kaupungin keskustan palveluiden kysyntää ja tarjontaan.
Tilapalvelut on tukipalvelua. Kaupungin muiden toimialojen tilantarpeet määrittävät palveluiden toimintaympäristön.	Kaupungin tulee jatkossakin varata riittävät rahalliset resurssit suunnitelmien toteuttamiseen.
Sisäilmaongelmista kärsivien tilojen vuoksi on jouduttu vuokraamaan tiloja ulkoa. Valtaosa hallinto- ja toimistotiloista on käyttöikänsä päässä.	Hallinto- ja toimistotiloista selvitetään uusiin vuokratiloihin siirtymisen mahdollisuus, samalla selvitetään muut rahoitusvaihtoehdot. Sisäilmaongelmien ehkäisyyn ja sisäilmaolosuhteiden hallintaan panostetaan ja osaamista lisätään ylläpidossa sekä rakentamishankkeissa. Puhtauspalveluissa sisäilmaongelmat lisäävät menoja.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.7.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Osaamis- ja koulutustarpeiden säännöllinen seuranta, painopiste palveluosaamisen vahvistamisessa. Järjestetään palvelumuotoiluun liittyvää koulutusta.	Toteutuneet koulutuspäivät/hlö (tavoite 3 pv/hlö)	1,25 pv/hlö	Tieto vuoden lopussa
Arviointi:	Arvioidaan vuoden lopussa			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Koulutukseen ei sitouduta. Haluttomuus kokeilla uusia asioita ja tehdä yhteistyötä.	Uuden toiminnanohjauksen mukainen toiminta on aloitettu, uudet toimintatavat tuovat mukanaan myös kokeilukulttuurin entistä vahvemmin. Samalla päästään siirtymään pois vanhoista sii-loista ja näkemään koko kaupunki yhtenä kokonaisuutena. Uusia askeleita koulutukseen on otettu.			

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
520 KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT							
Toimintatulot	16 406 900	361 400	16 768 300	10 100 545	60,24	26 000	16 794 300
Valmistus omaan käyttöön	172 000		172 000	106 015	61,64		172 000
Toimintamenot	-20 614 300	145 000	-20 469 300	-12 216 214	59,68		-20 469 300
Toimintakate	-4 035 400		-3 529 000	-2 009 654	56,95	26 000	-3 503 000

Muutosesityksenä näkyy Pappilansalmen esikoulun siirtymisen Linnoituksen päiväkodin tiloista koululle, ravitsemuspalvelujen lisäys 26.000 euroa.

Runsasluminen talvi on aiheuttanut alkuvuodesta aiempia vuosia suurempia kuluja. Loppuvuoden säätilanne ratkaisee koko vuoden toteutumana.

Ylijäämäruoan seuranta on lisätty ja kuljetusreitit on tarkastettu. Näistä on saatu säästöjä.

Sisäiset ravitsemuspalveluiden KymSoten vyörytykset tehdään 1.7.2019 alkaen.

Ruissalon liikuntahallin siivous ei ole toteutunut suunnitellusti remontin vuoksi.

Puhtauspalveluiden omantyyön osuus on 77 % ja ostopalvelun osuus 23 %.

Linnoituksen uimahallin kaapelipalon vuoksi halli oli kuukauden kiinni. Kävijämäärä toteutuu noin 4 000 henkilöä pienempänä.

Toimielin	LUPAVALIOKUNTA
Tulosalue	Ympäristön ja rakentamisen valvonta
Tulosityksiköt	Ympäristötoimi, Rakennusvalvonta
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Ympäristöpäällikkö
Tehtävä	Seudullisen ympäristön- ja terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto. Kaavoituksen toteutumisen valvonta sekä ympäristöön sopeutuvan, laadukkaan rakentamisen edistäminen Haminassa.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.7.
Ekologinen Hamina	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatiminen (Viihtyisä ympäristö -prosessin tavoite)	Ohjelma laadittu 2019 aikana	Ohjelmaa ei ole laadittu	Perustietojen keruu on aloitettu osana Ekologinen Hamina -tavoitetta
Arviointi:		Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma ei välttämättä valmistu vuoden 2019 aikana, mutta sen laatiminen jatkuu koko ajan.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Osallistaminen strategisen tavoitteen saavuttamiseen ei onnistu.		Hyödynnetään yhteistyökumppaneiden osaamista. Ekologinen Hamina -tavoitteen toteutumiseksi käytetään jo nyt Cursor Oy:n asiantuntija-apua.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
540 YMPÄRISTÖN JA RAKENTAMISEN VALVONTA							
Toimintatulot	439 000		439 000	333 416	75,95		439 000
Valmistus omaan käyttöön				2 535			
Toimintamenot	-1 065 800		-1 065 800	-606 764	56,93		-1 065 800
Toimintakate	-626 800		-626 800	-270 813	43,21	0	-626 800

Rakennus-, ympäristö- ja terveysvalvonnan maksutuotot ovat kertyneet arvioitua suurempana.

KAUPUNGIN INVESTOINNIT

Strategisen johtamisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Strateginen johtaminen
Kaupunginhallitus
Kaupunginjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
520 Strategisen johtamisen investoinnit							
Menot	-100 000		-100 000	0	0,00		-100 000
Myyntit			0	522 573		522 000	522 000
Investoinnit netto	-100 000	0	-100 000	522 573	-522,57	522 000	422 000

Tuloarvioon lisätty HaminaKotka Satama Oy:n maksama SVOP-rahaston 340.000 euron palautus.

Kymsotelle myytyjen irtaimiston tasearvo 182.573 euroa.

Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Kasvatus- ja koulutusvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
565 Kasvatus- ja koulutuspalvelujen investoinnit							
Menot	-350 000		-350 000	0	0,00		-350 000
Investoinnit netto	-350 000		-350 000	0	0,00	0	-350 000

Varaus perusopetuksen ja kansalaisopiston käyttöön hankittaville Chromebook-tietokoneille.

Koulujen esitystekniikkaan ja tietoverkkoihin tullaan satsaamaan. Koulujen yhteiskäyttöön tullaan hankkimaan virtalähteitä ja telakoita, joilla Chromebookit saadaan yhdistettyä luokkien esitystekniikkaan.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
575 Alakaupungin yhtenäiskoulun ensikertainen kalustaminen							
Myyntit yht.				59 771			
Investoinnit netto				59 771			

Haminan kaupunki osti koululle tietoteknisiä laitteita Data Group Kotka Konekotka Oy:lta. Laitteet on myyty 3 Step IT Oy:lle leasing-sopimuksen vuoksi.

Vetovoimaisen Haminan investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Kilpailukykyvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
580 Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit							
Menot	-200 000		-200 000	-46 310	23,15		-200 000
Investoinnit netto	-200 000	0	-200 000	-46 310	23,15	0	-200 000

Suurlipputangon asiantuntijaselvityksiä ja muita Lippumaailman menoja.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kaupunkisuunnittelu
Kilpailukykyvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
604 Maanhankinta ja tonttipalvelut							
Menot	-550 000		-550 000	-43 318	7,88		-550 000
Myyntit	135 000		135 000	13 370	9,90		135 000
Investoinnit netto	-415 000		-415 000	-29 948	7,22	0	-415 000

Kaupunkisuunnittelun investoinneissa on varauduttu kaavojen toteuttamista varten tarvittaviin maanhankintoihin. Myyntitavoite tarkoittaa myytyjen tonttien tasearvoja.

Satama-alueen maanhankinnat käsittävät Hillonlahden pohjoispuolisen kaava-alueen loppujen kiinteistöjen hankinnan.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Tilapalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
610 Tilapalvelujen peruskorjaus ja muutostyökohteet							
Menot	-2 190 000		-2 190 000	-1 446 435	66,05	-400 000	-2 590 000
Myyntit	210 000		210 000	0	0,00		210 000
Investoinnit netto	-1 980 000		-1 980 000	-1 446 435	73,05	-400 000	-2 380 000

Muutosesityksenä esitetään määrärahan lisäystä Husulan koulun 1. vaiheen lämpökeskuksen urakkaan, minkä yhteishinta on 200.000 euroa ja 2. vaiheen liikuntahallin osuuden kustannusarvioon 200.000 euroa.

Toimitilojen peruskorjauksiin on käytetty 888.285 euroa. Mm. Ruissalon kamppailukeskus, Bastionin huoltokäytävä ja Haminan kirjaston jäähdytysjärjestelmä.

Investoinnit sisältävät päiväkotien peruskorjauksia 441.717 euroa, joista suurin hanke on ollut Linnoituksen päiväkodin lattiaremontti. Koulujen peruskorjauksiin on käytetty 115.214 euroa.

Myyntitavoitteessa ovat myytävien rakennusten tasearvot.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
630 Uusi paloasema							
Menot	-1 100 000		-1 100 000	-83 938	7,63		-1 100 000
Rahoitusosuudet	70 000		70 000	0			70 000
Investoinnit netto	-1 100 000		-1 100 000	-83 938	7,63	0	-1 100 000

Arkkitehti-, lvi- ja rakennesuunnittelun kustannuksia.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
643 Husulan koulun peruskorjaus							
Menot	-200 000		-200 000		0,00	200 000	0
Investoinnit netto	-200 000		-200 000	0	0,00	200 000	0

Husulan koulun suunnitteluun varattu määräraha siirretään tilapalvelujen peruskorjaus- ja muutostyökohteiden hanke-ryhmälle kattamaan liikuntasalien ja ruokalan korjausta.

Husulan koulu toteutetaan moduulikouluratkaisuna.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
644 Alakaupungin yhtenäiskoulu							
Menot			0	-40 984			0
Rahoitusosuudet yht.				48 000			
Investoinnit netto	0		0	7 016		0	0

Alakaupungin yhtenäiskoulu on otettu käyttöön vuoden 2019 alusta lukien. Vuoden 2019 puolella on maksettu yhtenäiskoulun rakennus-, sähkö- ja ilmanvaihtourakoiden loppulaskuja.

Rahoitusosuuksissa näkyy Etelä-Suomen aluehallintoviraston maksama valtionavustus pihan liikunta- ja leikkipaikoille.

Tulosalue Toimielin Vastuuhenkilö

Aluepalvelut Kaupunkikehitysvaliokunta Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
650 Aluepalvelujen investoinnit							
Menot	-4 760 000		-4 760 000	-2 403 968	50,50		-4 760 000
Myyntit				10 500			
Investoinnit netto	-4 760 000		-4 760 000	-2 393 468	50,28	0	-4 760 000

Investoinnit sisältävät asuntoalueiden kustannuksia 405.813 euroa, katujen ja teiden päällystämisen kustannuksia 252.656 euroa, katujen saneerauksen kustannuksia 649.659 euroa, puisto- ja viheralueiden rakentamisen kustannuksia 249.267 euroa sekä Tervasaaren venelaitureiden parannustöitä 702.429 euroa. Valaistuksia on uusittu 35.584 euroa mm. Kekkonenkadulla, Merikadulla ja Salmenvirran tiellä.

Tervasaaren viereinen liikenneympyrä Maariankadun ja Merikadun risteyksessä on valmis. Kubbenkadun osuus on valmis.

Tervasaaren laiturin korjauksen ensimmäinen osuus on valmis.

Viipurinkadun peruskorjaus ja Kaarlonkadun pysäköintialue on valmis.

Cygnauksentiellä on peruskorjaukseen liittyvät työt käynnissä. Tässä yhteydessä rakennetaan myös kevyenliikenteen väylä.

Ruotsinkylässä asfaltointityöt ovat käynnissä Pohjolankadulla, Karjalankadulla, Satakunnankadulla, Hämeenkadulla ja Uudenmaankadulla.

Isoja päällystyskohteita on toteutettu Kotisalmenkatu, Merikatu, Annankatu ja Fredrikinkatu.

Katujen saneerausta on tehty yhteishankkeena Haminan Veden kanssa.

Ruissalon tekonurmikenttä uusiminen on käynnissä.

Simonkadun kentän aita on valmistunut.

Katuvalaistuksen uusimista, päällysteiden uusimista ja aluekuivatuksen parantamista tehdään normaalissa laajuudessa.

Liikenneturvallisuusparannuksia tehdään liikenneturvallisuuksuunnitelman perusteella. Vuonna 2019 toteutetaan mm. Cygnaeuksentien kevyenliikenteen väylä ja Kaivokadun ja Puistokadun risteys. Kiertoliittymän suunnittelu etenee, alustavat suunnitelmat on valmistumassa.

Vuosittain uusitaan leikkipaikka, peruskorjataan ulkoilualueita ja lähiliikuntapaikkoja. Vuonna 2019 on vuorossa Tompurinmäen leikkipuisto. Työt on käynnissä.

Koirapuistot ovat valmistuneet, kulkuväylän ja pysäköintialueen päällystys puuttuu Meltin puistosta.

Työkoneita ja kuljetusvälineitä uusitaan vuosittain.

Oolanningpuiston nurmialueen pohjaa on tasattu, valaistus asennetaan osalle alueesta syksyllä 2019, kivimuurien kivet ovat valmiina saumaus tulee syksyllä 2019, porraskivet ovat valmiina työmaalla.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
KAUPUNGIKEHITYSPALVELUJEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
* Menot	-9 000 000	0	-9 000 000	-4 064 953	45,17	-200 000	-9 200 000
* Rahoitusosuudet	70 000	0	70 000	48 000	0	0	70 000
* Myynnit	345 000	0	345 000	83 641	10	0	345 000
* Investoinnit netto	-8 585 000	0	-8 585 000	-3 933 311	45,82	-200 000	-8 785 000

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
* Investointimenot	-9 450 000	0	-9 450 000	-4 064 953	43,02	-200 000	-9 650 000
* Rahoitusosuudet yht.	70 000	0	70 000	48 000	68,57	0	70 000
* Myynnit yht.	345 000	0	345 000	606 214	175,71	0	345 000
* Investoinnit netto	-9 035 000	0	-9 035 000	-3 410 738	37,75	-200 000	-9 235 000

RAHOITUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
60 RAHOITUS							
Verotulot	85 832 000		85 832 000	50 266 785	58,56		85 832 000
Valtionosuudet	37 200 000		37 200 000	21 766 854	58,51		37 200 000
Rahoitustuotot	2 781 000		2 781 000	2 477 435	89,08		2 781 000
Rahoitustuotot yht.	125 813 000	0	125 813 000	74 511 074	59,22	0	125 813 000
Rahoituskulut	-911 000	50 000	-861 000	-367 358	42,67	250 000	-611 000
Rahoitus yhteensä	124 902 000	50 000	124 952 000	74 143 716	59,34	250 000	125 202 000

Korkomenoarviota pienennetään alhaisena pysyneen korkotason takia.

Korvaus peruspääomasta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
Korvaus peruspääomasta							
Rahoitustuotot	450 000		450 000	262 500	58,33		450 000
	450 000	0	450 000	262 500	58,33	0	450 000

Antolainojen muutokset

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
Antolainojen muutokset							
Lisäykset	-100 000	-505 900	-605 900	-199 127	32,86		-605 900
Vähennykset	400 000		400 000	143 230	35,81		400 000
	300 000	-505 900	-205 900	-55 897	27,15	0	-205 900

Pitkäaikaisten lainojen muutokset

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
Pitkäaikaisten lainojen muutokset							
Lisäykset	16 500 000		16 500 000	8 000 000	48,48	-900 000	15 600 000
Vähennykset	-16 900 000		-16 900 000	-11 154 726	66,00	900 000	-16 000 000
	-400 000		-400 000	-3 154 726	788,68	0	-400 000

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset toteutuvat 900.000 euroa alkuperäistä arviota pienempänä, koska vuoden 2018

toinen lainaerä eräännyy kerralla vuonna 2025. Lainojen lisäykseen tehdään vastaava vähennys.

RAHOITUS YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
RAHOITUS YHTEENSÄ							
* Tulot yhteensä	143 163 000	0	143 163 000	82 916 804	57,92	-900 000	142 263 000
* Menot yhteensä	-17 911 000	-455 900	-18 366 900	-11 721 211	63,82	1 150 000	-17 216 900
	125 252 000	-455 900	124 796 100	71 195 593	57,05	-250 000	125 046 100

TULOSLASKELMA

Sisäiset ja ulkoiset erät	Talousarvio 2019	Talosalvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitys	Talousarvio 2019 Osv II
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	7 944 200		7 944 200	4 455 083	56,1	26 000	7 970 200
Maksutuotot	1 155 700		1 155 700	757 428	65,5		1 155 700
Tuet ja avustukset	886 200		886 200	502 686	56,7		886 200
Muut toimintatuotot	17 001 200	421 400	17 422 600	11 017 929	63,2		17 422 600
Tuotot yhteensä	26 987 300	421 400	27 408 700	16 733 126	61,1	26 000	27 434 700
Valmistus omaan käyttöön	188 500		188 500	131 256	69,6		188 500
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-26 386 000	179 300	-26 206 700	-15 869 494	60,6		-26 206 700
Henkilöstökorvaukset	89 300		89 300	256 749	287,5		89 300
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-7 091 100	33 000	-7 058 100	-4 206 090	59,6		-7 058 100
Muut henkilösivukulut	-1 044 100	5 700	-1 038 400	-608 603	58,6		-1 038 400
Palvelujen ostot	-92 228 600	-1 558 000	-93 786 600	-53 998 827	57,6	-1 026 000	-94 812 600
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-5 991 900	45 000	-5 946 900	-3 471 974	58,4		-5 946 900
Avustukset	-2 542 300	40 000	-2 502 300	-1 243 259	49,7		-2 502 300
Muut toimintakulut	-8 647 200	-325 400	-8 972 600	-5 375 768	59,9		-8 972 600
Kulut yhteensä	-143 841 900	-1 580 400	-145 422 300	-84 517 266	58,1	-1 026 000	-146 448 300
TOIMINTAKATE	-116 666 100	-1 159 000	-117 825 100	-67 652 884	57,4	-1 000 000	-118 825 100
Verotulot	85 832 000		85 832 000	50 266 785	58,6		85 832 000
Valtionosuudet	37 200 000		37 200 000	21 766 854	58,5		37 200 000
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	571 000		571 000	227 761	39,9		571 000
Muut rahoitustuotot	2 660 000		2 660 000	2 512 174	94,4		2 660 000
Korkokulut	-900 000	50 000	-850 000	-364 201	42,8	250 000	-600 000
Muut rahoituskulut	-11 000		-11 000	-3 157	28,7		-11 000
VIISIKATE	8 685 900	-1 109 000	7 576 900	6 753 332	89,1	-750 000	6 826 900
Poistot	-7 675 000	-300 000	-7 975 000	-4 014 773	50,3	-685 000	-8 660 000
TILIKAUDEN YLI-/LIJÄÄMÄ	1 010 900	-1 409 000	-398 100	2 738 559	-687,9	-1 435 000	-1 833 100

RAHOITUSLASKELMA

	Talousarvio 2019	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.7.2019	Tot %	Muutos- esitys	Talousarvio 2019 Osv II
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta							
Tulorahoitus	8 565 900	-1 109 000	7 456 900	6 491 970	87,1	-750 000	6 706 900
Vuosikate	8 685 900	-1 109 000	7 576 900	6 753 332	89,1	-750 000	6 826 900
Satunnaiset erät							
Tulorahoituksen korjauserät	-120 000		-120 000	-261 363	217,8		-120 000
Investoinnit	-8 915 000	0	-8 915 000	-3 149 375	298	322 000	-8 593 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-9 450 000		-9 450 000	-4 064 953	43,0	-200 000	-9 650 000
Rahoitusosuudet investointeihin	70 000		70 000	48 000	68,6		70 000
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	465 000		465 000	867 577	186,6	522 000	987 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-349 100	-1 109 000	-1 458 100	3 342 594	-229,2	-428 000	-1 886 100
Rahoitustoiminnan kassavirta							
Antolainauksen muutokset	300 000	-505 900	-205 900	-55 897	27,1		-205 900
Antolainasaamisten lisäykset	-100 000	-505 900	-605 900	-199 127	32,9		-605 900
Antolaisaamisten vähennykset	400 000		400 000	143 230	35,8		400 000
Lainakannan muutokset	-400 000		-400 000	8 345 274	-2086,3	0	-400 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 500 000		16 500 000	8 000 000	48,5	-900 000	15 600 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 900 000		-16 900 000	-11 154 726	66,0	900 000	-16 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos				11 500 000			
Muut maksuvalmiuden muutokset	150 000		150 000	-10 542 411	-7028,3		150 000
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	50 000	-505 900	-455 900	-2 253 035	494,2		-455 900
Rahavarojen muutos	-299 100	-1 614 900	-1 914 000	1 089 560	-56,9	-428 000	-2 342 000

HAMINAN VESI -LIIKELAITOS

Tulosalue	Haminan Vesi -liikelaitos
Tuloyksiköt	Hallinto ja asiakaspalvelu, Verkot ja laitokset
Toimielin	Vesiliikelaitoksen johtokunta
Vastuhenkilö	Toimitusjohtaja

Tehtävä Laadukkaiden vesihuoltopalveluiden tuottaminen asukkaille ja teollisuudelle valtakunnallisesti kilpailukykyiseen hintaan ja kohtuullisen tuoton omistajalleen tuottaen.

Toiminnan kehittämisen painopistealueita ovat verkosto-omaisuuden hallinta, veden laadun- ja riittävyyden turvaaminen ja asiakaspalvelu

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.7.
Talous tasapainossa	Tulorakenne on kustannusrakenteen mukainen	Perusmaksujen osuus liikevaihdosta nostetaan 30 %:tiin suunnittelukauden loppuun mennessä	16	25
		Huleveden tulos ylijäämäinen suunnittelukauden loppulla	-85 000	-
		Käyttömaksuja alennetaan. Tavoitteena päästä alle valtakunnallisen keskiarvon	Vesi 1,66 Jätevesi 2,28	1,64 2,26
Paljon vettä käyttävien teollisuuslaitosten toimintaedellytyksiä parannetaan				
Arviointi:	Taksarakenteen muutos etenee suunnitellusti. Huleveden tulosta ei pystytä arvioimaan tässä vaiheessa.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Veden kulutuksen lasku ja väkimäärän väheneminen	Kustannusten kattaminen täysmääräisesti varmistetaan taksarakenteen muutoksen avulla.			
Yleinen kustannustason nousu	Kustannustason nousua pyritään hillitsemään pidempiaikaisilla kumppanuussopimuksilla ja tekemällä yhteistyötä vesihuolto- ja energiatoimijoiden kanssa.			
	Liikevaihdon kasvattaminen ja investointikohteiden priorisointi.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.- 31.7.
Omaisuuuden hallinta	Saneerausvelan hallinta vesihuoltoverkon saneerauksissa.	Saneerattu verkostopituus km	3,5	3,5
		Saneeratut jv-pumppaamot kpl	3	2
Arviointi:	Verkosto- ja pumppaamosaneeraukset etenevät aikataulussa.			
	Puhdasvesipuolella on ilmennyt kiireellisiä korjaustarpeita. Lisäksi verkostosaneerausten hinnat ovat nousseet edellisvuosista. Investointibudjetti on ylittymässä tämän takia.			

Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Verkostojen vanhentuminen ja saneerausvelan kasvu on merkittävä riski	Liikevaihdon kasvattamisella pyritään mahdollistamaan investointimäärien kasvattaminen.
Saneeraukset on sidottu kaupungin Aluepalveluiden katusaneerauksen tarpeeseen ja työohjelmaan.	Investointikohteiden priorisointia tehostetaan. Yhteissaneerausten lisäksi vesihuolto saneeraa lisäkohteita katualueen ulkopuolella ja alueilla, joissa ei ole päällystettyjä katuja.

Talousarvion toteutuminen

	Talousarvio 2019	Toteutunut 31.7.2019	Jäljellä	Tot %
Liikevaihto	6 148 000	3 096 946	3 051 054	50,37
Valmistus omaan käyttöön	35 000	10 040	24 960	28,69
Liiketoiminnan muut tuotot	100 000	2 064	97 936	2,06
Materiaalit ja palvelut	-2 579 400	-1 512 079	-1 067 321	58,62
Henkilöstökulut	-679 400	-366 415	-312 985	53,93
Poistot ja arvonalentumiset	-2 210 000	-1 159 375	-1 050 625	52,46
Liiketoiminnan muut kulut	-112 000	-203 199	91 199	181,43
Liikelyijäämä	702 200	-132 018	834 218	-18,80
Rahoitustuotot ja -kulut	-42 000	-13 476	-28 524	32,08
Korvaus peruspääomasta	-450 000	-187 500	-262 500	41,67
Tilikauden tulos	210 200	-332 994	543 194	-158,42

Investointien toteutuminen

	Talousarvio 2019	Toteutunut 31.7.2019	Jäljellä	Tot-%
Investointimenot	-2 400 000	-1 650 194	-749 806	68,76
Myyntit	0	0	0	
Investoinnit netto	-2 400 000	-1 650 194	-749 806	68,76